Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 197 (13686) | 1974 оной августын 23, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БАГШАНАРАЙ ЗАНШАЛТА ХУРАЛДААН

Сентябриин нэгэн улам дүтэлжэ, hуралсалда хабаатай ...лаг зон доро дороо бэлдэжэл байнхай. Эгээл түрүүшынхиэз hургуулида орохоёо байhан багашуул хэнhээшье на...наар бэлдэжэ, сентябриин нэгэниие тэсэжэ ядан хүлеэ... Мүн ахамад классайшье hурагшад баhал бэлдэнэ.

Харин багшанар hуралсалай шэнэ жэлдэ хэнhээшье ...эзэр бэлдэжэ байнхай. Илангаяа шабинар болохо эдир ...үхэдтэеэ түрүүшынхиеэ уулзахаяа байhан залуу багша...ар сэдьхэлээ долгисуулан бэлдэнэ. Программатаяа, тэрэ...ааптээ тайлбари бэшэгтэй гүнзэгыгөөр танилсаха, мето...ческа литература шудалха, үзэгдэхэ материалаа түсэб..., хэшээлнүүдтэ хубаарилха гэхэ мэтээр тоолохо болоо ..., хүдэлмэри яhала ехэ байха. Тинхэдэ түрүүшынхиеэ ...лассай хүтэлбэрилэгшэ болохоёо байhан хүн баhал бэл...э ёhотой. Дүршэлтэй директор, завучууд хэн ямар ...ассые hуралсалай удаадахи жэлдэ хүтэлбэрилхэб гэжэ ...эр томилдог заншалтай. Шэнээр классай хүтэлбэрилэг...э болохо хүн сентябриин 1-дэ hурагшадтаяа, түрэлхид...нь танилсажа үрдиhэн, тус класстай яажа хүдэлхөөр гэжэ тухайлаад байдаг.

Харин мүнөө багшанарай заншалта зүблөөнүүд эхил...нь. Манай республикын аймагуудта тиимэ зүблөөнүүд ...густын элдэб болзорнуудта болохо юм. Зарим аймагууд ...устын 23—24-дэ, зэримуудтань—26—27-до, 27—28-... зарлагдахаар хараалагдана.

Ямар асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэб?

Бүгэдэ нниитын дунда hуралсал бэелүүлгые түгэсхэхэ ..., ВЛКСМ-эй 17-дохи съездын шиидхэбэриин ёhоор ...уу үетэнние хүмүүжүүлгын зорилго тухай асуудалнуу... зүбшэн хэлсэхэ байна.

Бүгэдэ нниитын дунда hуралсал бэелүүлхэ гээшэ мү...рэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоод байна ха. Гэхэ зуура, бүгэдэ нниитын найман жэлэй уялгата ...алсалые бэелүүлээгүй haa, тус зорилгоёо дүүргэжэ ...хагүй байhамнай ойлгосотой.

Энэ талаар манда юун хэгдэнэ гээшэб? Бүгэдэ нниитын ...йман жэлэй уялгата hуралсалые бэелүүлхэ талаар ам...лта туйлажа байhан hургуулинууд олон юм. 1973—1974 онуудай hуралсалай жэлэй дүнгөөр манай респуб...кын 200-аад hургуули найман жэлэй hуралсалые ам...жалтайгаар бэелүүлhэн байна. Найман класс дүүргэн... hургуулияа хаяха ушар республика соомнай хоёр да...н доошолоо.

Найман жэлэйшье, дунда hуралсалшье бэелүүлхэ хэ...тэ колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй хүү...эй байрлахаар hургуули шадарай hайн интернат ба...улха гээшэ гүнзэгы удхатай юм. Юуб гэхэдэ, манай ...публикын хүн зоной олонхинь хүдөө нютагуудта ажа...даг. Тиимэ болохолоороо олонхи түрэлхид мал ажал ...рэ, холын бэлшээридэ хүдэлнэ ха юм.

Ушар тиимэhээ хүдөөгэй hургуулинуудай хүдэлмэриие ...шадань улам hайжаруулха тухай парти, правительст... нёдондо тунхаглаhан тогтоолые манай республикын ...нтэ угаа hайшаалтайгаар угтаа бэлэй. Дүрбэн зуу ...са гаран hургуули хүдөө нютагуудтамнай тоологдо... Республикын hурагшадай 130 мянганнинь гэхэ гү, ... 75 шахуу процентнь хүдөөгэй hургуулида hурадаг ...шэ.

Мүнөө ажахы бүхэнэй түб hуурнида найман жэлэй гү, ... дунда hургуули бии юм. Юhэдэхи табан жэлэй түрүү...ын гурбан жэл соо 34 жэжэхэн hургуули хаагдажа, ...йман жэлэй 13 hургуули дунда болгогдоо. Һаяын жэл...үүдтэ үшөө 21 hургуули дунда болгогдохоор хараалаг...агн.

Мүнөө сагта — хүдөө ажахые оньhожоруулан, саашанань улам хүгжөөхэ хүдэлмэриин ябуулагдажа байха үедэ ...рээй алишье hалбарида бэлэдхэл hайнтай хүдэлмэри...шэд хэрэгтэй болоно бшуу. Хүдөө ажахые промыш...ша үндэhэн дээрэ хүгжөөн hалбаруулгада хожомоо ...өөдэрэй hурагшад лэ хабаадаха болохо юм. Тиимэ... хүдөөгэй hургуули дүүргэгшэд хүдөө ажахын ямар ...эн мэргэжэл шудалhан байха зэргэтэй. Энэ талаар ма... республикадашье юу хээн хэгдэжэ байдаг.

«Мүнөөдэрэй hурагша — үглөөдэрэй таряашан» гэhэн ... доро hурагшадай үйлэдбэриин бригаданuудай гэ...эй бүхэсоюзна слёт августын эхеэр Ставрополиин ...арта үнгэрөө hэн. Тэрэ слёдто манай республикаhаа ...ан-Үдын аймагай Ехэ-Куналейн дунда hургуулиин ...агша Маша Назарова, Калёновкын hургуулиhаа Нина ...ргенева гэгшэд хабаадажа, бэлэг сэлэгтэй бусаа. Эдэ ...эр эдиршүүлэй нэгэниинь трактористын, нүгөөдэнь ...шанай мэргэжэл шудалhан. Тинхэдэ хүүгэдые ...дөө ажахыда дуратайгаар хүмүүжүүлдэг байhанайнгаа ...лөө, эдир натуралистнарай хүдэлмэриие hайнаар эм...лэнэйнгээ түлөө Россин Федерациин мэдэлэй олон ...ргуулинуудтай хамта Мухар-Шэбэрэй юрэнхы эрдэмэй ... hургуули РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиу... Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Энэ мэдээсэлые ма... республикын олониитэ баяртайгаар угтан, Мухар-Шэ...рэй дунда hургуулиин коллективые үнэн зүрхэнhөө ...ршалжа, эдиршүүлые коммунис үзэл бодолтойгоор, ...лда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь амжалта хү....э.

Республика доторнай hурагшадай гурбан зуу гаран ...йлэдбэриин бригада хорёод мянган hурагшадые нэгэдүүл... юм. Хүдөөгэй табяад hургуулида ахамад классайхид ...дөө ажахын машина шудалжа, механизатор мэргэжэл... болодог. Захааминай аймагай Михайловска дунда ...ргуулида 1970 онhоо эхилжэ, 9—10-дахи классуудай ...агшад тусхай түсэбөөр механизаторай мэргэжэл шу...даг болонхой.

Һаяын жэлнүүдтэ республика соогоо залуу үетэние ...лаа эрдэмтэй болгохо тухай, hурагшадай коммунис ...эл бодолые хурсадхан хүмүүжүүлхэ тухай, эдиршүүл... ерээдүйн мэргэжэлые зүбөөр шэлүүлхэ тухай hурал...ла хүмүүжүүлгэдэ хабаатай алибаа асуудалнуудые баг...анар зүблөөн дээрээ алишье талаhаань зүбшэн хэлсээд, ...ар зорилго бэелүүлхэ байhанаа тон зүбөөр ойлгоод, ...алсалай шэнэ жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахаяа ...hанниинь арсашагүй.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮДЭРНҮҮД

ТҮХЭРЕЭН СҮҮДХЫН ТУРШАДА

Заха холын «Комсомольский» совхозой тэжээл бэлэдхэгшэд богонихон болзор соо ногооной гурил бэлэдхэхэ түсэбөө хахадлаба.

Үбhэ хуряалгын эхилхэhээ хойшо ногооной витаминтай гурил гаргажа захалhан тус ажахын АВМ-0,4 агрегадай механизаторнууд урдандаа тэжээл бэлэдхэлгээ хоёр халаанда ябуулдаг байбал, мүнөө ажалаа гурбан халаанда гэхэ гү, али зогсолтогүй хүдэлгэдэг болобо. Тингэжэ мүнөө халаанай 10 центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэнэ.

Ажалаа гурбан халаанда эмхидхэхэдээ хүдэлмэришэдые нэмэжэ абаа бэшэ, харин урид ажаллагшадынь — машинистнүүд И. Батуев, Б. Цыренов гэгшэд өөрыгөө hайн дураар үдэртэ 8 бэшэ, харин 12 час ажаллахаар үүсхэл гаргаа юм. Энэ hайн hанаашалгыень хэршэгдэhэн ногоо зөөдэг трактористнууд Ж. Бальжинимаев, А. Михайлов, И. Кондратьев, А. Дугаржапов гэгшэд hайшаан дэмжэhэн байна. Тингэжэ эдэнэр агрегадаа хэршэгдэhэн ногоогоор таhалгаряагүй хангана бшуу.

— Ургаса яhала hайн. Таримал ногооной поли дээрэhээ гектарай 15 центнер ургаса абтана. Ойрын үдэрнүүдтэ ногооной гурил гаргаха түсэбөө сүм дүүргэжэ, үлүүлхэшье аабзабди, — гээд тус совхозой директор Николай Найданов хөөрөө hэн.

Манай корр.

Яруна.

— Үбhэ ногооной түлэг ургажа байха үедэ манай эндэ хура бороо үни удаан ороогүй, наран үдэрhөө үдэртэ шангаар шаража, добо газарай ургасые ехээр хатаагаа. Шииг нойто элбэгтэй байhан жэлдэ 3-4 hүри үбhэнэй гарадаг газарhаа мүнөө оройдоол нэгэн-хоёр hүри үбhэн абтана.

ҺУРАГШАД ҮБҺЭ ҺҮРИЛНЭ

Саяан уулын хормойдо оршодог «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай отделенидэ түрүүшынхеэ үбhэн томо шарганууд дээрэ сомогдоно. Нэгэ шарга дээрэ 20—26 центнер ашагдана.

Нигэжэ колхознигуудай болон үхибүүдэй хүндэ ажал хүнгэрөө. Тус шарганууд звеньевод Е. Л. Майдархановай даадаг Халбантан гэжэ сабшалан дээрэ хэрэглэгдэнэ.

Би 4-дэхи жэлээ үйлэдбэриин бригадые хүтэлбэрилнэб. Үхибүүдээр куузику ба халбантанай үбhые hайн шанартайгаар хуряажа, түрэл колхоздоо тушаадагбди. Мүнөө тэндэ 5—9-дэхи классуудай hурагшадhаа бүридэhэн 20 үхибүүд ажаллана. Бороотой үдэр гурба дахин гаража, гараар сабшанабди. Сэлмэг наратай үдэр үглөөгүүр нэгэ гаража сабшаад, үдэрынь тармалганда ба сомоо сомолгондо ябалсажа, үдэшын 7—9 болотор ажаллана гээшэбди. Үбhэеэ сомоо болгожо шарга дээрэ тээхэдээ. 9-дэхи классай hурагшад Даша Замбалов, Тапхай Распутин, 7-дохи классай hурагша Август Амбаев гэгшэд шадамар бэрхэ байна. Эдэнэр Ким Балхеевэй хүтэлбэри доро ябалсажа хүдэлнэ.

Гараар сабшахадаа Самбу Манзаев, Валерий Сотников, Андрей Аюшеев, Нина Бирбаева, Дора Ханхаева, Алла Молонова гэгшэд нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Июль hарын 31-hээ августын 12 болотор 330 центнер үбhэ hайн шанартайгаар хуряажа, түрэл колхоздоо тушаагаабди. Тус ажалда гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Цырен-Жап Майдарханова, Оля Фомкинова, Зэдэгмэ Зомонова ба Толтойн сомоной Соведэй секретарь В. Д. Хэлбэзыкова, кассир Г. А. Хортохоева, библиотекарь Т. Ангаскиева гэгшэд хабаадалсанад.

Тракторист Фролов Д. А., машинист Сергей Пантелеев хоёр үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэд. Һүрилэгдэжэ байhан сомоое Иннокентий Усольцев ехэ шадамараар шэрэжэ; бухалнуудай хажуугаар ябуулна. Байгша зундаа 9 үхибүүд түрүүшынхеэ хажуурнуудые баряа. Хоёр-гурбан үдэрэй үнгэрөөд байхада, тэдэнэр дунда зэргын хажууршад болоо. Тэдэнэй тоодо Доржо Замбалов, Бато Игнашкеев, Дарма Хоборков, Дышшын Кынзбеев болон бусад ороно д.

Нигэжэ hургуулимнай үхибүүд түрэл колхоздоо шадал зэргээрээ хамhалсана.

Б. БИРБАЕВ,
Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда hургуулиин үйлэдбэриин бригадые хүтэлбэрилэгшэ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭГДЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1974 оной августын 19-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Бүхыдөө сабшагдаhаниинь	Бэлэдхэгдэhэн үбhэн	Сенаж	Ногооной гурил	Набшаhата тэжээл	Силос (нёдондоной хитой жэшэхэдэ)
Баргажанай	47	37	77	24	6	33
Баунтын	71	49	—	—	—	—
Бэшүүрэй	58	60	114	34	51	90
Зэдын	36	22	16	36	13	77
Яруунын	25	21	10	28	38	47
Загарайн	56	43	154	42	61	25
Захааминай	72	44	118	—	100,5	118
Кабанскын	79	68	59	63	—	94
Хэжэнгын	55	32	61	72	33	25
Хурамхаанай	45	29	32	11	20	14
Хяагтын	60	46	21	22	81	55
Мухар-Шэбэрэй	50	43	99,9	58	16	25
Ахын	40	17	—	—	—	—
Прибайкалиин	57	46	68	—	—	65
Хойто-Байгалай	43	20	—	—	—	53
Сэлэнгын	49	36	8	36	17	97
Түнхэнэй	56	40	31	30	10	150
Улаан-Үдын	63	49	218	43	45	34
Хорин	48	34	30	11	16	108
Республика бүхыдөө:	53	38	63	36	36	74

ТЭБЭРИШЬЕ ҮБҺЭН—ТЭЖЭЭЛ

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Н. Г. БАДМАЕВАЙ хөөрөөнhөө.

Нимэ эрхэ байдалда ниитынгээ адууhа малые тэжээлээр hайса хангахын тула сабшалан дээрэ ургаhан hогооборшье ногоо үлөөнгүй сабшажа абахаhаа ондоо аргагүй. Илангаяа hөөг бургааhан соогуур, гол мүрэнэй эрье, тохой зубшаhан тохомойшье шэнээн газар үлөөнгүй хуул сабшажа абаха гэhэн гол зорилго мүнөө үбhэшэдэй урда табигдана гээшэ. Мүнөө ургамал ногооной шэмэтэйдэ тэбэриишье шэнээн үбhэ үлүү таhалжа абаа hаамнай, үбэл болоходо одоол олдошогүй ехэ тэжээл байха бшуу.

Эгээл тиимэhээ мүнөө колхоздоо айхабтар халуун ажал — таряа хуряалгын түлэг эхилжэ байхадашье үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие багаханшье hуладханагүйбди. Зарим звенонуудай трактор, машина, механизаторнууд абтажа, силос даралга, таряа хурялгада үгтөөшье hаань, тэндээ үлэhэн хүнүүдынь морин косилка, гар хажуур хэрэглэжэ, үбhэ сабшалга, хуряалгаяа эршэмтэйгээр ябуулна.

Манай колхоз бүхыдөө 2.161 гектар сабшалантай. Тэрэмнай ехэнхидээ Хёлго, Сүхэ голнуудай арал дээрэ байдаг юм.

Үбhэндэ ороhон түрүүшын үдэрhөө томодхогдоhон 5 звено, мүн хонишод, малшадhаа бүридэhэн үшөө 4 звено таhалгаряагүй хүдэлөө. Ходо наратай сэлмэг байhаниие hамбаашалан, сабшалангай ургасын муушагшье hаань, олонхи звенонууд яhала горитой үбhэ абажа шадаа. Жэшээнь, үнинэй луговод Бальжин Бунтаровна Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг 6 трактортай, элдэб оньhон техникэтэй звено Гурбалжан гэжэ үhалагдадаг сабшалан дээрэ 2300 центнер үбhэ hүрилжэ абаад байна. Тус звенодо гол түлэб залуушуул ажалладаг юм. Жэшээнь, үбhэ гар хажуураар сабшаха, тармаха, хуряаха, hүрилхэдөө залуу хүбүүд Иван Балданов, Валентин Доржиев, Дмитрий Жигмитов, Жаргал Санданов, Батор Эрдынеев, Хубисхал Намсараев, Даша-Дондок Буянтуев хүдэлжэ, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн Валерий Дулмаев, Гончик Жигмитов гэгшэдэй звенонууд тус тустаа 950—1200 гаран центнер үбhэ hүрилэнхэй. Эдэнэр социалис мүрысөөндэ 10 хоног бүхэндэ түрүү hуури эзэлжэ, хэдэн удаа шанда хүртөө юм.

Байгша ондо сабшалангай ургасын муу байhаниие хараада абажа, илангаяа бургааhа шугын забhар, тарялангай заха, ой модоной соорхойн ногоо хуу сабшан абаха гэжэ оролдонобди. Хонишод, малшад, пенсионернүүдhээ бүридэhэн багахан звенонууд эгээл тиимэ газарай ногоо сабшана. Жэшээнь, хонишод Доржо Сампилов, Дашинима Романов гэгшэд тус тустаа 200—250 центнер үбhэтэй болонхой.

Пенсионернүүд, мүн ойн харуулшадhаа бүридэhэн Д. Ч. Чимитовэй хүтэлбэрилдэг звено колхоздомнай ехэхэн туhа хүргэжэ байна. Оройдоол нэгэ багахан трактортай, 8 хүнhөө бүридэhэн энэ звено түрүүн 100 центнер үбhэ сабшажа, hүрилжэ үгэхэбди гэжэ хэлсээ хэhэн аад, тэрэнээ холо үлүүлжэ, 200 гаран центнер үбhэ сомоо. Тингээд өөhэдынгөө hайн дураар сентябрь гаратар үшөө тэды шэнээн үбhэ сабшажа, hүрилжэ үгэхэ гэжэ шиидээ. Энэ звенодо пенсионернүүд Д. Д. Митапов, А. М. Югов, А. Н. Раднаев, Е. Д. Дамбиев, тэрэшэлэн залуушуул Г. Шоенов, Б. Бальжиев, В. Ганжуров гэгшэд илангаяа hайнаар хүдэлнэ.

Гансашье эдэ бэшэ, мүн бусад звенонуудта үдэр бүри гар хажууршад олоороо гаража сабшадаг. Тингэжэ колхоз дотор хамта 300 гаран гектар газарай ногоон гар хажуураар сабшагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар сабшалангай ургасын муушагшье hаань, хамта 10 гара мянган центнер үбhэ hүрилжэ абаад байнабди. Бэлэдхэгдэhэн үбhэнэй шанар тон hайн. Абтаhан үбhэн нэгэшье хура бороодо оруулагдаагүй. Тиимэhээ энэмнай адууhа малда ашаг шэмэ үгэсэтэй, арьбаншье байха гэжэ hанагдана. Энэ жэлдэ түсэбэй ёhоор 14 мянган центнер үбhэ абаха зорилготойбди. Тэрэниие дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии.

М. НАМЖИЛОВ
бэшэжэ абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пенсионер Д. Ч. Чимитовэй хүтэлбэрилдэг звеногойхид сабшалан дээрэ. Колхоз сог... эгээл ехээр үбhэ hүрилhэн Б. Б. Цыбиков (дундань) звеногойнгоо үбhэшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Авторай фото.

...С-эй ...КОМУУДАЙ ...НУМ

...С-эй Яруунын райко...ленум боложо, тэндэ эм...эй асуудалнууд зүбшэг...

...ргуулида hурахаар ошо...hонтойнь дашарамдуу... А. Албашеевые КПСС-...комой бюрогой гэшүү... нэгэдэхи секретариин ...үүдhээ пленум сулөөл...

...С-эй райкомой нэгэдэ...кретаряар **Бато-Мунко** ...евич **Жамсуевые** пле...үнгэбэ.

...енумэй хүдэлмэридэ ...С-эй обкомой нэгэдэхи ...етарь **А. У. Модогоев** ха...лсаа.

* * *

...эдхэлэй асуудалнуудые ...эн пленум КПСС-эй ...лай райкомдо болоно ...

...ргуулида hурахала ошохо ...тойнь дашарамдуулан, ... **Фалилеевые** КПСС-эй ...мой бюрогой гэшүүнэй, ...хи секретариин уялга...аа пленум сүлөөлбэ.

...С-эй райкомой нэгэдэхи ...етаряар **Анатолий Дамди...** ...**Моглоевые** пленум hун...... байна.

...КПСС-эй райкомой секре...... А. А. Чукреев энэ пле...... дээрэ hунгагдаа.

...Пленумэй хүдэлмэридэ ...С-эй обкомой секретарь ... А. Бадиев хабаадалсаа.

ШЭНЭ ТАСС-ҺОНИН

Совет партийно-правительственна делегаци Румыни ошохоёо мордобо

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци Румыниин Социалис Республика ошохоёо августын 21-дэ мордоо. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Азербайджанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник А. А. Епишев, Молдавиин КП-гэй ЦК-гай секретарь П. К. Лучинский, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ СРР-тэ байдаг элшэн сайд В. И. Дрозденко гэгшэд делегациин бүридэлдэ оронхой.

Энэ делегаци РКП-гэй Центральна Комитедэй, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй ба правительствын уряалай ёhоор, фашис дарлалтаhаа Румыниин сүлөөрhөөр 30 жэлэй ойн баярай хэмжээ ябуулгануудта хабаадаха юм.

ЭКОНОМИСТНУУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Экономистнуудай бүхэдэлхэйн IV конгресс боложо үргэлжэлhөөр. Венгриин түлөөлэгшэ, академик И. Богнар пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ. Бүхы дэлхэйн оршом соо капитализмтай мүрысэхэдэ тараамжатай арга боломжо хангаха гээшэ социалис ёhоной экономическа харилсаа холбооной үгзорилгонуудайнь нэгэн болоно гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудта бэелүүлэгдэжэ байгаа экономическа харилсаа холбоон капиталис оронуудтахи харилсаа холбооноhоо ямар илгаатайб гэжэ совет түлөөлэгшын — Дэлхэйн социалис байгуулалтын экономико шэнжэлдэг институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент О. Т. Богомоловой элидхэл дотор тодорхойгоор тайлбарилагдан харуулагдаа.

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ БУХАРЕСТДЭ ЕРЭЭ

БУХАРЕСТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци РКП-гэй Центральна Комитедэй, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй ба правительствын уряалаар августын 21-дэ эндэ ерээ.

Советскэ Союзай ба Румыниин гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэhэн, транспарантнуудай дэлгэгдэhэн аэропортдо А. Н. Косыгиниие, делегациин гэшүүдые РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүн, Румыниин правительствын Премьер-Министр М. Мэнеску, Премьер-Министрэй орлогшонор Г. Рэдулеску, И Пэцан, РКП-гэй ЦК-гай секретарь Ш. Андрей, национальна обороной министрэй орлогшо генерал-лейтенант К. Оприцэ, Гүрэнэй Соведэй ба правительствын гэшүүд, бусад тушаалтад угтаба.

СССР-hээ Румынида байдаг элшэн сайд, делегациин бүридэлдэ ороhон В. И Дрозденко, Совет посольствын хүдэлмэрилэгшэд угталсаа.

Нүхэд А. Н. Косыгин, М. Мэнеску хүндэлэлэй харуулай урдуур ябаба, эндэ суглараашадтай мэндэшэлэлсэбэ.

Аэродром дээрэ суглараhан Бухарестын ажалшадай түлөөлэгшэд Совет делегациие халуунаар амаршалаа.

Совет айлшад делегациин байхаар бэлдэгдэhэн тусхай байра тээшэ ошобо.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН ТҮРҮҮШЫН ОРДЕНУУД БАРЮУЛАГДАА

Августын 21 — Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Московско электромеханическа заводой коллективэй ажабайдалдахи дурасхаалта үдэр. Тус предприятиин хэдэн зуун хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, албахаагшад заводой эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн, коммунист В. М. Овчинниковай толгойлдог цехэй слесарьнууд-хабсаргагшадай бригадын гэшүүдтэ орденуудые барюулха баярай суглаанда сугларба. Эдэ түрүү хүдэлмэрилэгшэд — коммунис ажалай ударнигууд — юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ социалис уялганнуудаа болзорhоо урид дүүргэhэнэй түлөө үндэр дээдэ шагналнуудта хүртөө.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе суглараашадай шанга альга ташалган доро В. М. Овчинниковта — Октябриин Революциин орден, слесарь-хабсаргагша Н. А. Дубковто Ажалай Улаан Тугай орден барюулба.

В. М. Овчинников дээдэ зэргын шагнал абаха зуураа, эдэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада бригадынгаа бүхы коллективэй үмэнэhөө үнэн зүрхэнэй баяр хүргөөд, бригадынгаа уялгануудаа уридшалан дүүргэхэ байhые найдуулаа.

Удаа тээнь Ажалай Алдар Солын III шатын № 1 орден — слесарь-хабсаргагша М. И. Кисиндэ, № 2 орден — слесарь-хабсаргагша В. И. Поляковта, № 3 орден слесарь-хабсаргагша В. А. Сошниковто барюулагдаба.

Оркестрэй ирагуу хүгжэм зэдэлбэ. Эндэ суглараашад ажалай шэнэ орден орон дотороо түрүүлэн абагшадые нэрьемэ альга ташалгаар угтан амаршалаа.

М. П. Георгадзе шагнагдаhан нүхэдые, тэдэнээр дамжуулан, Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Московско заводой бүхы коллективые амаршалба.

(ТАСС).

„Ажахын асуудалнуудаар парти, правительствын гаргаhан шиидхэбэринүүд" гэhэн согсолбори

Ажахын асуудалнуудаар парти, правительствын баталан гаргаhан документнүүдэй ээлжээтэ, юhэдэхи томые Политическэ литературын хэблэл барлан гаргаба. 1972 оной февральhаа 1973 оной сентябрь хүрэтэрхи үе соо промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, транспортын, худалдаа наймаанай, финансын, ажалай ба ажахын бусад асуудалнуудаар партиин, Совет гүрэнэй дээдэ зургаануудай баталан гаргаhан гол документнүүд согсолборидо оронхой. Энэ том доторхи документнүүдэй ехэнхи хубинь промышленностиин хүтэлбэриие саашадань улам нарижуулха, түсэблэлгэ hайжаруулха, ажалай бүтээсын ургалта түргэдхэхэ хэмжээ ябуулганнуудта зорюулагдана. Томдо ороhон бүхы шиидхэбэринүүд хүсэндөө байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ЭЛСҮҮЛХЫ ХҮСЭН

Мүрысөөнэй эршэ шангадана. Табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ байһан тухайдаа түрүүшүүл элидхэнэ. Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентой хонишон Ольга Сангадиева, Октябриин Революциин орденто Д. Б. Сундуев, Ажалай Улаан Тугай орденто хонишон Л. К. Сангадиев, Уланай колхозой һаалишад О. Ш. Пиртанова, Е. Т. Балаганова, Бодоной совхозой һаалишан Л. Д. Осмачко, механизаторнууд Р. Мубаракшин, Дугар Мужанов, модошод В. Тормозов, Г. Вставский болон бусад табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной түрүүшын хахадта дүүргэһэн байна.

Аймагай ажалшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 113,9 процент, һү — 103,5 процент дүүргээд, хонидойнгоо нооһо богонихон саг соо хайшалжа абаа. Мүнөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Аймагай промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд малшад, таряашадһаа дутуугүйгөөр ажаллана. Байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэб Баргажанай леспромхозой модошод 121 процент, Баргажанай адагай загаһанай комбинат 119 процент, мяханай комбинадайхид — 106 процент дүүргээ.

Табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөө хүтэлбэрилхэ, политическэ хүдэлмэри шангадхахын тулада партийна организацинууд хэмжээнүүдые абана. эмхидхэхы ажал ябуулна гээшэ. Энээн тухайда хэдэн үгөөр тогтохо хүсэлэн бии.

Ажалшадай дунда эрхилэгдэдэг ойлгуулламжын хүдэлмэридэ аймагай партийна организацинууд ехэ һаналаа табидаг болонхой. Партиин райкомой бюро дээрэ энэ асуудал хэдэн удаа зүбшэгдэһэн байна. Жэшээнь, Бодоной, Шихтанай совхозуудай ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэдэг дүршэл тухай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда соёл сурталай хүдэлмэри эрхилдэг тухай асуудалнууд бюро дээрэ зүбшэгдэһэн юм. Мүн бэшэшье коллективүүдтэ политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилдэг тухай асуудал партиин райком хаража үзэһэн.

Социалис мүрысөө хүгжөөлхэ хэрэг һайжаруулха тухай асуудал партиин райкомой пленум дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Түрүү зэргэдэ ябадаг хүнүүдэй оншо арга тухай, тэдэнэрэй дүй дүршэл ямараар дэлгэрүүлэгдэнэб гэхэ мэтын асуудалнууд эндэ яһала дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэгдөө. Жэшээнь, Баян-Голой хонишон Ольга Сангадиева табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной март һарада дүүргээ. Яагаад иимэ амжалта түйлааб? Аймаг доторхи хонишод соо түрүүлжэ ябадаг энэ хонишон ажалаа һайжаруулха оншо арга ходо бэдэрдэг, ороной түрүү хонишодой дүй дүршэлөөр һонирходог, арга боломжонуудые элирүүлжэ, хэрэглэхэ гэжэ оролдодог хүн. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Хурамхаанай Гаргын совхозой хонишон Цыбикжап Аюшиевна Бадмаеватай Ольга Сангадиева мүрысэдэг юм. Энэ нүхэрэйнгөө дүй дүршэл нарибшалан хаража үзэдэг байна. Мүн Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой орденто хонишон Владимир Базаров Улаан-Үдэдэ республикын түрүү хонишоной суглаанда Ольга Сангадиеватай уулзахадаа, мүрысөө гэжэ уриһан байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хэдэн жэл үнгэрөө. Тиин эдэ хонишод хоорондоо мүрысэһэн зандаа, алишье талаһаа ажалайнгаа оншо арга, амжалта түйлалтануудаа хоорондоо хөөрэлдэдэг, хубаалдадаг зон юм.

Социалис мүрысөө эрхилхэдээ, жэлэйл эхиндэ ажалшадай социалис уялгануудые абалгаар дүүрэдэг бэшэ, харин эдэнь хэр бэелүүлэгдэнэб, мүрысөөн хэр дэлгэрнэб, мүрысэгшэдэй хэниинь түрүүлнэб гэхэ мэтээр һонирхохо шухала. Мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ зорилгоор партиин райком аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управленитэй хамта һаалишадай уулзалгануудые һарадаа нэгэ эмхидхэдэг болонхой. Һүү һаалгын, гүрэндэ тушаалгын дүн эндэ гаргагдадаг, һаалишадай амжалта, дутагдалнууд тухай хөөрэлдэдэг, түрүү дүй дүршэл хэр хэрэглэгдэнэб гэжэ хэлсэдэг байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Шитханай, Уланай, Хилганын һаалиин фермэнүүдтэ иимэ уулзалга үнгэргэгдөө.

Иимэ уулзалганууд юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, һаалишад бэе бэеынгээ ажалтай бүхы талаһаань танилсадаг байна. Уулзалгын эсэстэ айлшад нүхэдэйнгөө амжалта, мүн дутагдалнууд тухайда заадаг юм. Иимэ уулзалганууд бүхы һаалишадай ажалда ашатай туһатай гэжэ эдэнэр өөһэдөө тэмдэглэдэг байна. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо һаалишад, малшад үбэлэй сагта үнеэдтэө эдюулдэг тэжээл яажа буйлуулнаб. Баргажанай совхозой һаалишад һүнэйнгөө шанар дээшэлүүлхын тулада яажа оролдоноб. Шитханай малшад ямар аргаар тугалнуудаа тэнжүүлнэб гэхэ мэтэ ажалай дүршэл бүгэдэндэ туһатай, халажа абамаар юм.

Байгша оной хахад жэлэй дүнгүүдээр һаалишадай ээлжээтэ уулзалга «Баргажанай үнэн» газетын редакцида болоһон байна. Эндэ ганса түрүү һаалишад уригдаа бэшэ, мүн ажахы бүхэнһөө бага һү һаадагуудые эрэлсэбэ. Һү һаалиин ажахыдахи түрүү дүй дүршэл тухайда дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн эндэ болоо. Мүн эндэ хожомдожо ябагшадтай хөөрэлдэһэн байна. Энэ уулзалгын бүлтанда, илангаяа гээгдэжэ ябагшадташье туһатай байһаниинь ойлгосотой.

Иимэ уулзалгануудта ганцал түрүүшүүл хабаададаг гэжэ ойлголтогүй. Эдээндэ хабаадагшад ондо ондоо болоно байдаг юм. Нэгэ уулзалгада ахалагша һаалишад, хоёрдохидонь — фермэнүүдые даагшад гэхэ мэтээр ходо һэлгэжэ байдаг. Эдэнэртэй хүдэлмэри ябуулха шэнэ арга саашадаа бэдэрхэ зон аабзабди даа.

Республикын түрүү һаалишадай дүй дүршэлтэй танилсаха гэһэн дурадхал нэгэ иимэ уулзалга дээрэ аймагай түрүү һаалишад оруулаа һэн. Энээниие анхаралдаа абажа, байгша оной апрель һарада манай аймагай хэдэ хэдэн һаалишад Сэлэнгын суута һаалишан Н. Л. Тадвашкинагай дүй дүршэлтэй танилсажа ерээ һэн. Манай һаалишад Н. А. Русакова, Ш. Ш. Бадмаева, О. О. Раднаева болон бусад сэдьхэл дүүрэн, нилээд ехэ хүсэл эрмэлзэлтэйнүүд бусаа. Уданшьегүй Н. А. Русаковагай хүтэлбэрилдэг һаалиин фермэ һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб 109,4 процент, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 104,3 процент дүүргээд, мүнөө урматай зоригтойгоор ажаллажа байна.

Мүрысөөе тодорхой, улам абьяастай болгохын тулада тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, олондо мэдээсэхэ шухала. Хилганын колхозой партийна организаци энэ талаар тодорхой ажал ябуулжа байдаг юм. Мүрысөөнэй дүн харуулдаг зураглан харуулһан хэрэгсэлнүүд эндэ ходо шэнэлэгдэдэг байна. Байгша оной март һарада хонишодой түл абажа байхадань, «хонишон Л. К. Сангадиев табан жэлэйнгээ түсэб энэ һарада дүүргэхэнь» гэһэн хуудаһан колхозой конторо соо, клуб соо, улаан булангууд дотор, ажалшадай байранууд соо хаа хаанагүй гаргагдаба. Ажахынгаа түрүүшүүл тухайда хүн зондоо дары дуулгадаг гуримтай.

Түрүүшүүлэй түйлалта тухайда олондо соносхоходо, али тухай һайн, олониие элсүүлхы хүсэтэй байһыень гэршэлһэн үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Баргажанай Адагай загаһанай комбинадай Н. П. Малогрошевой, В. П. Бурдуковскиин бригадануудай табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэмсээрнь май һарада «табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн Н. П. Малогрошевой, В. П. Бурдуковскиин бригадануудай загаһашадта алдар соло!» гэһэн самбар комбинадай үүдэндэ, тосхондо урялан харагдажа байгаа һэн.

Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй дүнгөөр манай аймагта партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай улаан туг барюулагдаа һааб даа. Үндэр шан манниие шэнэ амжалтада уряална. Социалис мүрысөө хүтэлбэрилхэ аргаяа улам һайжаруулхын, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын тулада хэшээл оролдолго гаргагдаха. Шэнэ онол арга бэдэрэгдэхэ байна.

Р. ГАРМАЕВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь.

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮ

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Республикын холын нютагуудай нэгэн болохо Захааминай аймагай Мэлэ тосхондохи һаалиин фермын һаалишан Цырен-Долгор Намаевна Доржиева тухай һураг суу үниин тараанхай. Энэ эхэнэр аяар хорин хоёр жэлэй турша соо һүнэй «булаг» дэлбэрүүлнэ. Ажаллаһан жэлнүүдээрнь бараглабал, наһажаал эхэнэр байгаа ёһотой гэжэ хүнүүд һанажа болохо. Харин Цырен-Долгор ойндоол 43 наһатай юм.

16 наһатайһаань түрэл колхоздоо тэрэ ажаллажа эхилээ һэн. Түрүүн элдэб ажал хэдэг байгаа. Зүгөөр хаана шударгы бэрхэ хүн хэрэгтэй байнаб, тэндэл залуу басагаханиие эльгээдэг бэлэй.

Тиин ажалай түрүүшын табан жэл үнгэрбэ. 1952 ондо ажахын фермэдэ һаалишанай дуталдахада, колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд Цырен-Долгор тухай һанаадхёо. Цырен-Долгор фермэдэ ошожо, бүлэг үнеэдые даажа абаад, борго-жоол хүн болоо. Теэд хэды бэеэ дааңги хүн болобоб гэжэ һанабашье, дүй дүршэлөөр бага дээрэһээ ядалдадаг һэн. Басаган бэрхэшээлһээ сухаридаггүй хадаа «хамсыгаа шамажа», аха нүхэдһөөнь дутуугүйгөөр ажаллахыел оролдоо.

«Ябаһан хүн яба зууха, хэбтэһэн хүн хээли алдаха» гэдэгтэл, һара жэлнүүдэй ошохо бүри басаган башаржа, суг хүдэлдэг нүхэдһөөн ажалайнгаа дүнгүүдээр гээгдэхээ болибо. Энээн тухайгаа Цырен-Долгор Намаевна иигэжэ хөөрэдэг.

— Амжалта гээшэ өөрөө ерэдэггүй юм. Минии фермэдэ ажаллахаяа ерэхэдэ, хүндэ хүшэр байдалтай һэн. Юуб гэхэбэл, тэрэ сагта бүхы ажалаа һаалишан бар хүсөөрөө хэдэг байгаа бшуу. Мүнөө сагайхидал адли техникэ гэжэ үгы һэн. Нэн түрүүн даажа абаһан үнеэдэйнгээ үүлтэрыень һайжаруулхые оролдоо һэм. Тэрэнэй түлөө үнеэдээ һайн үүлтэрэй бухада табижа, тугалнуудые абадаг байгаабди. Тиигээд тэдэ тугалнуудайнгаа гунжан болоходонь, баһал үүлтэртэ бухада табижа, шэнэ түл абадаг болоо бэлэйб. Тиигэ тиигэһээр һү ехээр үгэдэг һайн үүлтэрэй үнеэдтэй болообди. Малай үүлтэр һайжаруулхаяа һанаал һаа, шуһаарнь худхалдуулангүй, тад ондоо ахэ эсэгын бухануудта гунжадые табиха юм. Энээниие эгээл шухала гэжэ тоологшоб. Теэд һаалишан хүн хадаа өөрөө тон оролдосотой, шударгы байха ёһотой. Хойрог муу һаалишан гээшэ хүнэг хүнэгөөр һү үгэдэг үнеэдыешье муудхуулжархидаг бшуу. Харин ажалдаа шударгы хүн ямарханшье үнеэдһээ элбэг һү абажа шададаг. Ушар иимэһээ һүн «булаг» дэлбэрүүлэлгэ һаалишанһаал дулдыдана гээшэ.

— Хоёрдохёор, мэргэжэлтын зүбшөөн тон нягтаар сахиха шухала. Илангаяа үнеэдэй рационие нарижаар хинаад байбал, һайн үрэ дүн түйлагдана. Би өөрөө зоотехник Екатерина Жамсара-новнатай хододоо хөөрэл... захяа заабариень дүү... заншалтайб. Энэмни ... ажал хүдэлмэридэ ни... аша туһа хүргэнэ.

Цырен-Долгор Намае... хөөрөө бултыень бэшэхэ... һаа, газетын хэдэн ху... эзэлхээр. Тиимэһээ түрүү... лишанай һүулшын жэл... түйлаһан амжалтануудые... раад үзэхэдэ, иимэ бо... 1971 ондо энэ эхэнэр һа... үнеэн бүриһөө 1928 кило... һү һааһан, тиин 1972 ... үнеэн бүриһөө — 2088, ... табан жэлэй шиидхэхы ... ондо — 2107 килограм... абажа, ажахы доторoo ... лээ.

Табан жэлэй түсэбэй ... заяа тодорхойлхо 1974 ... гаража, календариин хуу... нууд үдэр хоногуудые ... һолжорно. Энэ жэлдэ Цы... Долгор Намаевна үнеэн ... һөө 2150 килограмм һү ... гэһэн социалис уялга ... юм. Энэ жэлэй хахад үнэ... аймагай һаалишадай ажа... дүнгүүд согсологдобо. Т... 6 һара соо Цырен-Долгор ... жиева үнеэн бүриһөө 131... лограмм һү абажа, аймаг... роо эрхимлэбэ. Июль, ... һаранuудташье һү аба... ажахыдаа түрүүлжэ яба...

Захааминай аймагай ... байдалда үнеэн бүриһөө ... жэлэй турша соо эды ... һү һааха гээшэ эрхим ... даа. Урдань бүхэли жэл ... нэгэ үнеэнһээ мянган ... грамм һү һааһан хүн гэ... химэй эрхимдэ тоолог... байгаа бшуу.

Һаалишан Цырен-До... Доржиевагай шэн га... ажалые Эхэ оромнай үн... сэгнээ. В. И. Ленинэй ... һөөр 100 жэлэй ойн ... 1972 ондо «Шэн габ... ажалай түлөө» гэһэн ме... нуудаар шагнагдаһан, 197... до «Хүндэлэлэй Тэмдэг» о... до хүртэһэн байна. Тиин ... хы доторoo бүлтанһаа т... лэн Цырен-Долгор На... нада коммунис ажалай ... нигай үндэр нэрэ зэргэ ... доо юм. Гадна түрүү һаал... да олон тоото Хүндэлэлэй ... мотанууд, үнэтэ бэлэгүү... рюулагдаһан байха.

Энэ эхэнэрэй ажалай ... илгаань юуб гэхэдэ, ... шуулда өөрынгөө дүй ... дамжуулхыел оролдодог, ... нэртэ һайн һайханиие ... ябадаг заншалтай. Түс ф... һаалишад «булта нэгэн... лөө, нэгэн бүлтанай т... гэһэн ёһо заншал нягта... хидаг. Ушар иимэһээ ССР... 50 жэлэй ойн нэрэмжэт... хозой һүнэй фермын ко... тивтэ 1972 ондо «Ко... ажалай коллектив» гэж... дэр нэрэ соло олгогдоһон... ка.

Нимэл даа, Захааминай ... гай «һүн булаг» дэлбэ... шэдэй нэгэн Цырен-Д... Намаевна Доржиева.

Д. ЛЫГДЕНОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-... жэлэй ойн ... жэлтэ һаалишан Ц-Д. Д... жиева.

М. ЦЫДЕНОВЭЙ фото.

Ургасын гаргаһан аймагта

ЕХЭ ДОБТОЛГЫН ЭХИНДЭ

Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэринүүдые эрхим һайнаар эмхидхэхэ тушаа социалис уялгануудые абажа, республикын ажалшадые социалис мүрысөөндэ уряалһан Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай комбайнернууд, инженернүүд, техникүүд, агрономууд, тракторна бригадануудые даагшанар аймагай түбтэ сугларжа, энэ жэлэйнгээ ургасые богонихон болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряаха тухайгаа тодорхойгоор хөөрэлдөө. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Д. Цыбикжапов** элидхэл хэжэ, үнгэрһэн хахад жэлэй туршада хэгдэһэн ажалай дүнгүүд, саашадаа хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээнүүд, тэдэниие бэелүүлхэ арга боломжонууд тухайгаа элидхэһэн байна.

Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые нилээд үлүүлэн дүүргэжэ, адууһа малай тоо толгойе олошоруулжа шадаһан ушар хадаа аймагай ажахынуудай, малшад болон таряашадай, механизаторнуудай хамтын оролдолго мүн гэжэ тэмдэглэһэн байна. Юуб гэбэл, мал ажалда механизаторнууд жэл бүри олоороо хабаададаг боложо байна. Малай тэжээл бэлэдхэхэһээ захалаад, тэрэниие зөөхэ, буйлуулха хүдэлмэри механизаторнуудай гараар хэгдэнэ. Малда үгтэдэг таряа талханай зүйл, куузику гэхэ мэтэ мүн лэ механизаторнуудай хүсөөр абтана.

Гэхэтэй хамта механизаторнуудай, хамагай харюусалгатайшье, хүндэтэйшье ажал — таряа хуряалга эхилшэбэ. Энэ жэлэй хуряалгын хүдэлмэри бүришье шанга эрилтэтэй. Юуб гэбэл, аймаг дотор дунда зэргээр гектарай 12,5 центнер орооһо хуряаха гэһэн уялга абтанхай. Энэнь нёдондонойхиһоо 4,6 центнерээр дээшэ болоно. Тиигэжэ хамта дээрэ 800 мянган центнэрһээ үлүүтэй ороohон суглуулагдаха болоно.

Энээнэй хажуугаар 7920 центнер хартаабха, 8790 центнер огородой эдеэн, 233940 центнер корнеплодууд, 130 мянган тонно кукурузын набша намаан хураагдаха ёһотой. Эдэ бүгэдэ ямаршье механизаторнуудай гараар хэгдэхэ. Мүн 261.622 центнер үбһэн абтаха хараатай.

Таряа хуряалгаяа хүдэлмэриин 25 үдэрэй туршада дүүргэхэ уялгатай. Энээнэй тула бүхы техникээ һаадгүйгөөр ябуулха, комбайнууд, жатканuудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ байна.

Энэ жэл комбайнернуудай зэргэ залуушуулаар олошороо. Тэдэниие ахамад, дүй дүршэлтэй комбайнернуудта даалгажа, дүй дүршэл, шадабаридаа һургахыень даалгаа. Аймагай түрүү комбайнернууд Ч-Ж. Бубеев, Г-Д. Машеев, А. Ф. Гаськов, В. С. Чагдуров болон бусад залуу механизаторнуудые хажуудаа абажа, халаанай комбайнер болгохоор шиидэнхэй. Хожомоошье иимэ анхарал залуушуулда хандуулагдаха.

Ургаһан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, тоогууд дээрээ һаадгүйгөөр сэбэрлэхэ, үрэһэ хүрэнгээ бэлдэхэ, гүрэндөө таряа худалдаха ажал зэргэшэхэнь. Теэд ороoһо сэбэрлэхэ, хатааха түхеэрэлгэнүүд зарим тээ бэлэн болоодүй байһаар. «Октябрьский», «Борьёогой совхозуудта таряа сэбэрлэдэг машинанууд бэлэн бэшэ. XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд «ЗАВ-20» түхэлэй агрегадуудые 2—3 жэл соо тодхоожо ядаад байна. Оёорой, «Заречный» совхозууд иимэ агрегадуудаа заһабарилаагүй, эндэ хүдэлхэ хүнүүдшье хүсэд олдоогүй байһаар.

Хуряалгын хойноһоо һолоомоёо суглуулха, намарай паар дары хахалха байна. Энээнэй тула комбайнай хойноһоо прессподборщигуудые табижа, һолоомоёо тюк болгоод зөөхэ гэлсээ. Тиихэдээ полинууд сүлөөржэ, намарай паар хахалагдаха бшуу.

Энэ жэлэй хуряалгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэхэ шухала гэжэ ургасын янза, шанар харуулна. Үндэр, үдхэн ургаһан таряан унашадаг гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ унаһан таряа хуряаха түхеэрэлгэ хэхэ, комбайнуудай нүхэ һубэ бүглэхэ шухала, — гэжэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Мадагуев Л. С.** тэмдэглэбэ. — Томо мөөр, аккумуляторнууд дуталдана.

Нэгэ доро 5—6 комбайн һубарилдан ябаха, комбайнернууд бэе бэедээ туһалалсаха, шалгалсаха аргатай болохо. Механизаторнууд бултадаа полевой стануудта байха аргатай. Нэгэ жаткаар сүүдхэдээ 30 гектарһаа доошо бэшэ хадаагүй һаа, болзороо алдахабди. Энээнэй тула хүдэлмэреэ хоёр халаанда эмхидхэхэ болонобди. Саг зуураар ерэһэн автомашинын жолоошод бидэнэй адли хүдэлхэ ёһотой. Урдань орой ерэдэг, эртэ бусашадаг һэн.

— Комбайнуудһаа таряа зөөхэ машинанууд жэл бүри дуталдажа, бидэнэй хүдэлмэриие һаатуулдаг, — гэжэ «Мир» колхозой комбайнер нүхэр **Иванов** хэлээ. — Энэ жэлэй ургаса дээгүүр, таряан ехээр сохигдохо ёһотой. Тиимэһээ урда жэлнүүдэйхиһээ үшөө олон автомашина хэрэгтэй болохо. Бидэнэй үдэр бүриин ажалай бүридхэл, сохигдоһон таряанай шэгнүүрэй тоо үдэр бүридөө мэдэгдээд байгаа һаа, лайн бэлэй. Тэрээгээр бидэнэр ажалаа сэгнэжэ үзэхэ ёһотойбди. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаа табиха бээз гэжэ найдагдана.

— Ургаса хуряалгада хабаадалсагшад социалис уялгануудаа шэнэлэн хаража, энэ жэлэй ургасын хэмжээгээр дээшэлһэн уялгануудые абаа, — гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр **И. Филиппов** тэмдэглээ. Колхозой правлени, партком социалис мүрысөөнэй гурим шэнэлэн хараа. Механизаторнуудые үдэрэй 4 дахин халуун эдеэ хоолоор хангаха, хөөрэлдөө болон ойлгуулламжын хүдэлмэри хододоо ябуулха, соёл-гэгээрэлэй талаар хангаха, мүн урмашуулгын хэмжээнүүд хараалагдажа, механизаторнуудта дуулгагданхай. Колхознай таряа амяарлан хуряалга эхилэнхэй, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Таряа хуряалгын үедэ техникээ һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, энэ жэлэй баян ургасые гарза, хоролтогүйгөөр хуряахын тула хэгдэжэ байһан ехэ бэлэдхэлнүүд тухай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер нүхэр **Дымчиков** тэмдэглээ. — Комбайнуудые заһабарихада тохёолдоһон ехэ дутагдалнууд болон «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хайхарамжагүй ажал тухай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер нүхэр **В. Дагаев**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой инженер **И. Е. Злыгостев** гэгшэд тэмдэглээ.

Зэдын аймагай комбайнернууд тодорхойлхы жэлэй баян ургасые сүм хуряажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ механизаторнууд найдуулаа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Республикын Министрнүүдэй Совет болон профсоюзай областной совет электрын элшэ хүсэ алмахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 2-дохи кварталай дүнгүүдые согсолон гаргаад, мүрысөөндэ түрүүлһэн коллективүүдые элирүүлээ.

Алмалта, арьбалалтын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ локомотивна депогой коллектив һайн үрэ дүнгүүдые харуулба. Энэ коллектив 2-дохи кварталай туршада электрын элшэ хүсэ нормоор хараалагдаһанһаа 4,2 процентээр алмаһан байна. Түрүү һуури эзэлһэн энэ коллектив 560 түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Депогой главна инженер В. И. Захаров, главна энергетик А. Н. Долбак 60—60 түхэриг мүнгөөр шагнагдаа.

Удельнэ нормоор хараалагдаһанда орходоо электрын элшэ хүсые 2,8 процентээр алмаһан «Электромашина» заводой коллектив 560 түхэригэй 2-дохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Заводой главна инженер М. Г. Кубальский, главна энергетик В. Л. Степура гэгшэдтэ 40—40 түхэриг мүнгэн шан олгогдоо.

Зарим коллективүүд алмалта хээгүй, харин электрын элшэ хүсэ үлүү ехээр хэрэглээ гэжэ элирүүлэгдэһэн байна. Водоканализациин управлениин, Хяагтын пивын заводой, Галуута Нуурай шахтын, Хяагтын плавиково-шпадай уурхайн, Элхиин автозаһабарилгын заводой, нарин сэмбын фабрикын коллективүүд алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсээгүй, үлүү гаргаша хээ. Энээн тухай эдэ коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ заагдаһан байна.

РОССИИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

АУЛ — ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ГОРОД

Чечено-Ингушай Чир-Юрт гэжэ аулай хажууда цементын завод баригдаба. Энэнь автономито республикадахи промышленностиин энэ һалбариин түрүүшын предприяти болоно. Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ энэ заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаба. Энэнь жэл соо 600 мянган тонно цемент гаргаха хүсэтэй юм. Предприятиин хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдахада, жэл соо 1 миллион 200 мянган тонно продукци гаргагдадаг болохо байна.

Заводой барилгын талмай эндэ дэмы шэлэгдээгүй байгаа — түүхэй эдэйнь хэбтэшэ хажууданъ юм. Эндэхи хада уулануудта геологууд известнягай баян хэбтэшэ олоһон байгаа. Ганса Чечено-Ингушай бэшэ, бүхы Хойто Кавказай автономито республикануудай шэнэ барилгануудта гүйсэд хүрэхэ цемент энэ заводто үйлэдбэрилэгдэхэ гээд багсаагдана.

Эндэхи газар дайда таньгдахаар бэшэ болоторoo хубилаа. Эндэ томо индустриальна комплекс бодхоогдоно. Избёосхын завод ашаглалгада оруулагданхай. Тиихэдэ силикатна хирпиисын, керамическа зүйлнүүдэй заводууд бодхоогдоно.

Шэнэ шэнэ предприятинуудай баригдахада, Чир-Юрт аулай, мүн ойр тойронхи һууринуудай түхэл шарай бүри түргөөр хубилна. Эндэхи үндэһэн яһатанай — горцуудай дундаһаа барилгашад, транспортнигууд, механизаторнууд, цемент үйлэдбэрилэгшэд урган гараа. Чир-Юртда мүнөө үеын болбосон түхэлтэй томо-томо гэрнүүдтэй шэнэ кварталнууд урган бодоно. Урданай энэ аул хүдэлмэришэдэй город болонхой.

Г. НАСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Грозный.

УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Урмарска районой «Путь Ильича» колхозой уһалуурин шэнэ түхеэрэлгэ ашаглалгада оруулагдаба. Энэнь Чувашай республикадахи эгээл томонь болоно.

Ажахын олон жэлэй һайжаруулагдаһан бэлшээри һайнаар уһалуулагдадаг болоо. Тэндэ түрүүшынхеэ үбһэ сабшахадань, гектар бүриһөө 60 центнер тэжээл хуряагдана.

Уһалууриин түхеэрэлгын ашаглалгада оруулагдаһанай ашаар, ороoһото ургамалнуудай ургаса хараа байса дээшэлнэ. Нёдондо энэ колхоз гектарай гушаад центнер ороoһо хуряаһан байбал, байгша ондо 5 центнерээр ехэ ургаса абаха зорилготой.

В. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай корр.

Чебоксары.

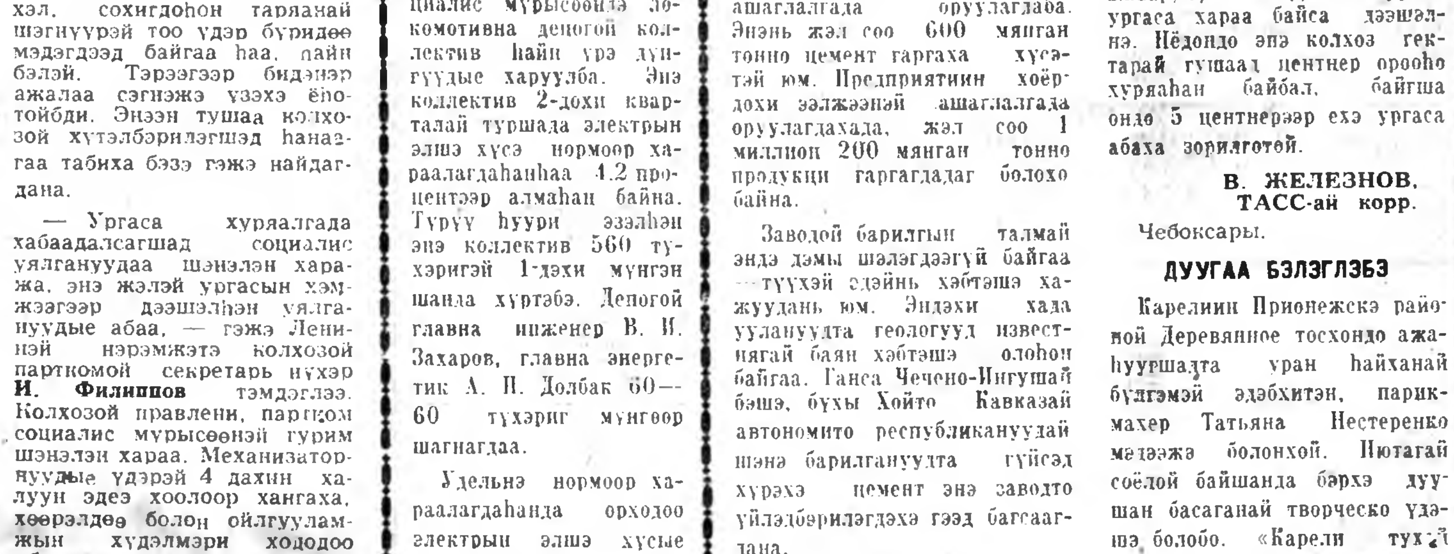
ДУУГАА БЭЛЭГЛЭБЭ

Карелиин Прионежскэ районой Деревянное тосхондо ажаһуурашадта уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэн, парикмахер Татьяна Нестеренко мэдээжэ болонхой. Нютагай соёлой байшанда бэрхэ дуушан басаганай творческо үдэшэ болобо. «Карели тухай дуун», «Эхэ тухай баллада», «Хөөрэлдөөнүүд» ба бусад олондо мэдээжэ дуунууд ирагуу һайханаар энэ үдэшэ зэдэлһэн байна.

Карелиин АССР-эй соёлой хүдэлмэрилэгшэд уран һайханай бүлгэмүүдэй эдэбхитэдэй, уран зураашадай творческо үдэшэнүүдые үнгэргэхэ һайн заншалтай болонхой. Модошодой Чална тосхондо ажалладаг багша И. Т. Сало гэгшын модоор һиилэжэ бүтээһэн зүйлнүүдэй үдэшэ үнгэргэгдөө һэн. «Модошод», «Шаргаар», «Ерээдүйн чемпион» гэхэ мэтын тэрэнэй бүтээлнүүд Карелиһээ холуур мэдээжэ болонхой юм. Москвада һаяхан боложо дүүрэһэн уран зурагай бүхэсоюзна выставкэдэ орогшод тэрэнэй бүтээлнүүдтэй танилсаһан байна. И. Т. Сало гэгшэ выставкомой грамота ба медаляар шагнагдаба.

Н. МИЛОВ,
ТАСС-ай корр.

Петрозаводск.

ШЭНЭ ДАЛАЙ

«Мэндэ амар, хүнэй гараар тогтоогдоһон Чиркейскэ далай!» — иимэ транспарант Чиркейскэ ГЭС-эй барилгын талмай дээрэ намилзажа эхилбэ. Түргэн урасхалтай Сулак мүрэн хаагдаа. Дагестанай мүрэн дээрэ уулануудта шэнэ далай мүндэлжэ байна.

Энэ далай 42 дүрбэлжэн километр талмай эзэлхэ юм. Тэрэнэй эгээл гүнзэгынь 260 метр болохоор багсаардана. Энэ далай Сулак мүрэнэй урасхалые гуримшуулха. Һүри нютагуудые уһаар хангаха хэрэг һайжаржа гарахань. Уһалалгадаа газарай талмай 300 мянган гектараар ехэ болохо юм.

ГЭС-эй барилгадаһай түрүүшын тосхон далайн өөрөө үлэхэ болоно. Сулак мүрэнэй хашааргадаһай мэнэ тосхон Хадуум гэжэ хада дээрэ болгоогдохо байна. Тэндэ табан дабхар томо гэрнүүд бодхоогдоно. Һургуули, худалдаа наймаанай түб, ажаһуугшадай хэрэглээнэй газарнууд байгуулагдаһан байха.

В. РАТЕНКОВ,
ТАСС-ай корр.

Махачкала.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АМБААРТА

СТАВРОПОЛИИН таряашад 2 миллион 100 мянган тонно ороoһо Эхэ оронойнгоо амбаарта абдаха гэжэ найдаа. Ороoһо тушаан абадаг Расшеватска пунктда мянга гаран тонно ороoһон сүүдхэ бүхэндэ асаргадна. Энэ табан жэлдэ энэ элеватор ашаглалгада тушаагдаа. ВДНХ-гай дипломдо хүртэһэн түс предприятин коллектив СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороoһо тушаан абадаг Расшеватска пункт.

ТАСС-ай фотохроника.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

АВТОКЛУБУУД ҮБҺЭШЭДТЭ АЙЛШАЛНА

Адуу малдаа элбэг баян тэжээл бэлдэхын түлөө тэмсэл республика доторнай түлэг дундаа ябажа байна.

Үглөөнэй харанхыһаа үдэшын харанхы болотор ажаллажа байһан үбһэшэдые соёл культурын, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангаха хэрэг тээшэ мүнөө үедэ ехэ удха шанартай.

Ирагуу гоё хүгжэм, дуу шагна лан, сүлөөтэй сагтаа гү, али хэгэ забһартаа һонин ном уншажа урдиһэн, автолавкаһаа хэрэгтэй юумэ худалдажа абаһан хүн ажал хүдэлмэридөө урматай ородог.

Соёл культурын талаар үбһэшэдые хэр хангажа байһан тухайгаа хэдэн аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой культурын таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд манда мэдээсэбэ. Тэдэ мэдээсэлнүүдыень уншагшадай анхаралда дурадхабди.

Талын харшрудаар...

Хүдөө ажахын шухала шухала хаһануудай үедэ соёлшодые баһал сүлөөгүй байдаг гэжэ ааб даа.

Аймагай соёлой ордоной ажалшадай үбһэ хуряалгада орохын урда тээ манай соёлшод өөһэдын түсэб, график табиһан байха юм. Тэрэ түсэбэй ёһоор, соёлшодһоо бүридэһэн агитбригаданууд үбһэшэдтэ ошожо, концерт харуулжа байха зэргэтэй юм.

Мүнөө манай Мухар-Шэбэрэй аймаг дотор табан агитбригада эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ агитационно-уран һайханай бригаданууд клуб, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд оролсоно.

Аймагай соёлой ордоной дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригадада Светлана Русанова, Карымова, Мыхаил Сучков, Наталья Гришина, Владимир Бойко болон бусад оролсоно.

Тэдэнэр һаяхан Түгнэ голой зубшан оршодог ажахынуудта ошожо ерээ.

Энэ агитбригадын концертын программада арадай дуунууд, уран шүлэг, шог зугаа, интермеди оролсоно. Жэшээлхэдэ, Светлана Русанова ород арадай, мүнөө үеын дуунуудые хангюурдахада, малшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Түгнын соёлой байшангай мүнөө үедэ ябуулжа байгаа ажал хүдэлмэри тухай эндэ хэдэн үгэ хэлэлтэй байгаа гэжэ һананам.

Энэ соёлой байшангые Полина Тимофеевна Перелыгина даадаг юм. Энэ хүмнай дүй дүршэлөөр нилээд баян хүн. Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Энэ соёлой байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада малай гүүртэнүүдтэ, холын хонишодто ходо ошодог. Тэдэнэр концерт табидаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг байха юм. Агитбригадын гэшүүд социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалсана.

Мүн Хонхолын хүдөөгэй соёлой байшангай (даагшань П. В. Бурдуковский) хүдэлмэрилэгшэд үбһэшэдые хангаха хэрэгые урагшатайгаар ябуулна. Эдэнэр малшад, үбһэшэдтэ 10 гаран концерт харуулаа.

Аймаг доторнай гурбан автоклуб бии юм. Тэдэнэй хоёрынь мүнөө хүдэлнэ. Гурбадахи автомашинань запасной частиин үгы дээрэһээ ябанагүй.

Манай соёлшод иигээд лэ таряашадта ошожо эхилхэнь.

А. СЕЧЕВА,
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой культурын таһагай инспектор.

Зэдын талаар...

Зэдын аймагай соёлшодой халуун хаһа үнинэй оронхой. Үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Мүн таряа хуряалгашье захалба.

Энэ харюусалгатай үедэ соёлшодоймнай ажал хүдэлмэри нилээд ехэ болоод байна.

Аймагай соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригада һаяхан «Мир» колхозой үбһэшэдэй звенонуудта, «Коммунизм» колхозой малшадта ошожо ерээ.

Энэ агитационно-уран һайханай бригадада А. Снегирёв, Л. Шишмарёва, А. Фролова, В. Бохин болон бусад оролсоно.

Тэдэнэрэй концертын программада арадай болон мүнөө үеын дуунууд, элдэб хатар, интермеди, конферанс, шог зугаа ороно. А. Снегирёв баян дээрэ наадана. Тиихэдэ Л. Шишмарёва ород арадай болон мүнөө үеын дуунуудые ирагуу гоёор дуулажа, олониие баясуулна. А. Фролова уран хатар харуулжа, үбһэшэд, малшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдана.

Доодо-Ториин автоклубай ажал хүдэлмэри тухай манай аймагай, илангаяа Ториин совхозой ажалшад һайн мэдэхэ болонхой. Энэ автоклубые дүй дүршэлөөр баян Антонина Поликарповна Сергеева даана. Автоклубайхид түрэл ажахынгаа үбһэшэд, малшадта ошожо, кино, концерт харуулна, шэнэ ном, газетэ, журналнуудые тараана.

«Заречный» совхозой түб болохо Ёнхор тосхоной хүдөөгэй соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригада эмхидхэгдэнхэй. Энэ бригадынхид өөһэдынгөө ажахын ажалшадта концертнүүдые харуулна.

Аймагай соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригадада залуу композитор Ким Раднаев ябалсадаг юм. Энэ хүмнай искусство, Буряадай хүгжэм тухай лекци уншана, хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Зэдын уужам талаар автоклубууд ябажал байна.

В. ГАРМАЕВА,
Зэдын аймгүйсэдкомой культурын таһагай инспектор.

ХОНХЫН ЖЭНГИРЭЭЕ ХҮЛЕЭНХЭЙ

Һуралсалай шэнэ жэл дүтэлжэ байна. Түрүүшынхиез һургуулида һурахаяа ошохоёо байһан бишыхан хүбүүд, басагад һуралсалай жэлэй эхилхые мүн лэ хүлеэжэ яданхай.

Һурагшадай зунай амаралтын эхилхэлээр һургуулиин удаадахи һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэжэ ороно. Класс, кабинедүүдые түгэс заһабарилжа, түхеэрэлгэнүүдыень шэнэлнэ, һэльбэнэ, сонхо, үүдэн, шалыень шэрдэнэ.

Сэлэнгын аймагай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ ямар бэлэдхэлтэй байна гээшэб гэжэ эндэ хараад үзэе.

Аймагай арбан юһэн һургуулиин диилэнхи олониинь һуралсалай жэлдэ һайнаар бэлдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Үбэр-Зөөхэйн дунда һургуули (директорынь Н. Ш. Жимбуев) һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Энэ һургуулида һүүлшын хонхын һүүлээр удангүй һурагшадай тусхай бригада эмхидхэгдэһэн юм. Энэ бригадынхид шуумар түргөөр заһабари хэжэ эхилээ һэн.

«Кабинедые эрхимээр түхеэрхын түлөө» гэһэн конкурс энэ һургуулида соносхогдоо һэн. Тиигэжэ хими, физикэ, биологи, математикын кабинедүүд эрхим һайнаар түхеэрэгдээ.

Һургуулиие заһабарилгада түрэлхид ехэ туһа хүргөө. Тэдэнэр тусхай бригада эмхидхээд, заһабарилгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Жэшээлхэдэ, түрэлхид Зубакин, Бамбуева, Климова, Тугольдурова болон бусад ехэ эдэбхитэй байгаа. Мүн һургуулияа заһабарилгада 8«а», 7«б», 3«а» классуудай һурагшад үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ оролдон хабаадалсаа.

Аймагай Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулинхид заһабарилгаяа үшөө июнь һарын эхеэр захалһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр июнь һарын 30-да заһабарилгаяа дүүргээд байгаа. Математикын, химиин, физикын, биологиин кабинедүүд шэнэ эрилтэнүүдэй ёһоор түхеэрэгдэнхэй.

Гусиноозерскын дунда, эхин, Загастайн дунда һургуулинууд мүн лэ һуралсалай жэлдэ бэлэн болонхой.

Тиихэдэ зарим һургуулинууд заһабарилгаяа ехэ унжагайруулжархёо. Жэшээлхэдэ, Харганын дунда һургуулиинхид нобшоро нобшорһоор заһабарилгаяа муу шапартайгаар хээ гэхэдэ болохо.

...Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр үсөөхэн үдэрнүүд үлөө. Энэ хугасаада һургуулинууд түгэс һайн түхеэрэлгэтэй боложо, түрүүшын хонхын жэнгирээе угтаха зэргэтэй.

Л. СЛЮНКИНА,
«Улаан-Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Сэлэнгэ.

СОЦИАЛИС РУМЫНИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1974 он — аха дүү румын арадай ажабайдалдахи гайхамшаг жэл. Фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ой августын 23-да гүйсэхэ. Энэнь — Румыниин Социалис Республикын национальна ехэ һайндэр, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтахи, бүхы дэлхэй дээрэхи тэрэнэй ханинарай һайндэр болоно.

* * *

Совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ оронойнгоо сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө, мүн Европын оронуудые фашис дарлалтаһаа сүлөөрүүлхын түлөө тулалдаһан байна. Фронт дээрэ Совет Арминн түйлаһан шэнэ илалта бүхэн дэлхэйн хархисуудай хүсые һуларуулан бууруулдаг, фашизмда эсэргүү арадуудай тэмсэлэй улам үргэдэхын тула шухала аятай зохид арга нүхэсэл хангадаг байгаа. «Фашис дарлалтаһаа арадуудые сүлөөрүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы хубитаяа оруулан, гитлеровскэ дээрмэшэдтэ эсэргүү дайнай гол түбэг бэрхэшээлнүүдые даажа гараһан Советскэ Союзай Улаан Армиин, баатар габьяата арадуудай түйлагша илалтанууд — румын арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй илалтада онсо удха шанартай байһан юм» гэжэ Румыниин коммунис партиин 50 жэлэй ойн һайндэр тухай РКП-гэй ЦК-гай тогтоол дотор тэмдэглэгдээ һэн.

Дэлхэйн хоёр дугаар дайнай үедэхи үндэһэн хубилалта хангагша Совет Армиин илалтануудһаа уламжалан, Антонескугай фашис диктатура мухардалгада ороод. 1944 оной хабар Румыниин хилые Совет сэрэгүүдэй гаталан дабшаһанһаа хойшо тэрэнь улам һүжэрһэн юм.

Совет Арми Румынида шэбээлһэн гитлеровскэ сэрэгүүдэй ехэ бүлэглэлые 1944 оной август соо бута сохижо, Антонескугай фашис засаг захиргаае орон доторнь сэрэгэй түшэг тулгуурингүй болгоһон, тиин тэрэниие унагааха, гитлеровскэ Германиин талада дайлалдахаяа Румыниин болихоор таатай оршон байдал хангаһан байгаа.

Румын арад коммунис партиин хүтэлбэри доро ябажа, тэрэ үеын ушар байдал хэрэглэн, 1944 оной августын 23-да фашизмда эсэргүү зэбсэгтэ восстани эмхидхээ һэн. Антонескугай хархис засаг унагаагдаад, гитлеровскэ ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлһөө Румыни гараһан юм. Тиин, немец-фашис сэрэгүүдэй Румынида һамна сохигдоһонһоо, арадай зэбсэгтэ восстаниин амжалтатайгаар үнгэрһэнһөө уламжалан, тус орон фашис дарлалтаһаа сүлөөржэ, түүхэтэ хүгжэлтын шэнэ арга боломжонууд тэрэнэй үмэнэ нээгдээ бэлэй. Румыниин ажалшад дотоодын хархис этэгээдүүдэй эсэргүүсэлтые дабан зайсуулжа, социализм байгуулгын замда ороһон байна.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Советскэ Союз Румыни хоёрой хоорондо шэнэ ёһоной харилсаан тогтоогдоо. Совет орондо харша хуушанай гадаадын политикын хараа бодол усадхагдан зайсуулагдаһан юм. Румыниин ажалшад оронойнгоо национальна талаараа һэргэн хүгжэхын түлөө, тэрэниие социализмын үндэһөөр шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэмсэлдэһэ совет арадай, бусад социалис оронуудай арадуудай аха дүү ёһоной туһаламжа, дэмжэлгэдэ түшэглэдэг байгаа.

Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые баримталан бэелүүлэгшэ Советскэ Союз Румыниин национальна бэеэ даадаг, сүлөөтэ байдалтай бололгые сэхэ шууд хамгаалдаг байба. Румын арадай хуби заяае өөһэдынхеэрээ тодорхойлхо, тон таарамжагүй эбэй договор тус орондо баадхаха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүд СССР-эй дэмжэлгын ашаар таһалдуулагдаад, Румыни Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци дотор хуулита һуурияа эзэлхэ аргатай болоһон, уласхоорондынгоо байдалые бэхижүүлһэн байна.

СССР 1948 оной февральда Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договор арадай засагта Румынитай баталһан юм. Энэ договор социализм байгуулгын, Румыниин коммунис партиин хараалһан социально-экономическа гүн ехэ хубилалтануудые бэелүүлгын замаар арадай-демократическа шэнэ гүрэнэй түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байха үедэнь, орон доторхи ангиин тэмсэлэй тон шанга байһан, дотоодынь хэрэгүүдтэ империалис гүрэнүүдэй сэхэ хамааржа байһан оршон байдалда тиимэ договор баталагдаа һэн. 1948 оной совет-румын договор дотор найруулагдаһан хараа бодолнууд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ, социализм, коммунизм байгуулха, арадуудайнгаа аха дүү ёһоной харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай оронуудай амжалта түйлаха ябадалдань туһа хүргөө.

СССР Румыни хоёрой хоорондын Хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай шэнэ договор 1970 оной июлиин 7-до баталагдажа, манай оронуудай хоорондын харилсаае бүри дээдэ шатада гаргаһан, политикын, экономикын, соёлой ба бусад һалбаринуудай талаар харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхэ ба гүнзэгырүүлхэ үргэн ехэ арга боломжонуудые нээһэн байна.

Хоёр ороной алишье талада ашагтай туһатай экономическа холбоон мүнөө арадайнгаа ажахын түсэбүүдые таараалдуулха, бэелүүлхэ, предприятинуудые хамтааран бариха, үйлэдбэрээ хамжаалан хүгжөөхэ ба тусхай мэргэжэлтэй болгохо, худалдаа наймаа үргэдхэхэ арга олгоно.

Экономикын, соёлой талаараа урдань гээгдэнги байһан Румыни арадай засагай жэлнүүдтэ хүгжэнги промышленностьтай, хамтын хүдөө ажахытай, түрүү эрдэм болон соёлтой орон болоо.

Румыниин ажалшад хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха зорилго табигша Румыниин коммунис партиин X съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ оролдолго хүсэлэлгээ элсүүлэн зорюулжа байнхай. Арадайнгаа ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Промышленна үйлэдбэринь хурдан түргэнөөр дэбжэнэ, хүдөө ажахынь социалис замаар хүгжэнэ, румын арадай байдал болон соёл болбосорол улам һайжарна.

Экономико, эрдэм болон соёл хүгжөөхэ хэрэгтэ түйлагдаһан амжалтанууд — Румыниин коммунис партиин хүтэлбэри доро эмхидэн жагсагша румын хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай ба интеллигенциин шэн зоригто ажалай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай арадуудтай румын арадай тогтооһон харилсаа холбооной улам батажажа байһанай аша үрэ мүн.

* * *

Совет-румын хани барисаанай бүлгэм манай арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаае хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Энэ бүлгэм оршон байгаа 16 жэлэйнгээ турша соо өөрынгөө зэргэдэ совет үргэн олонитын түлөөлэгшэдые нэгэдхэһэн, олонитын томо эмхи болонхой.

Тус бүлгэмэй республиканска отделенинууд Украинада, Грузида, Молдавида, Латвида, Арменидэ, областной хэлтэсүүд — Закарпатска, Ивано-Франковско, Одесскэ, Черновицка, Новгородско, Ярославска областьнуудта, хотын хэлтэсүүд — Ленинградта, Ташкентдэ, Бельцыдэ, Великий Устюгтэ, Георгиу-Деждэ, Измаилда, Макеевкэдэ, Домодедоводэ, Солнечногорскдо бии.

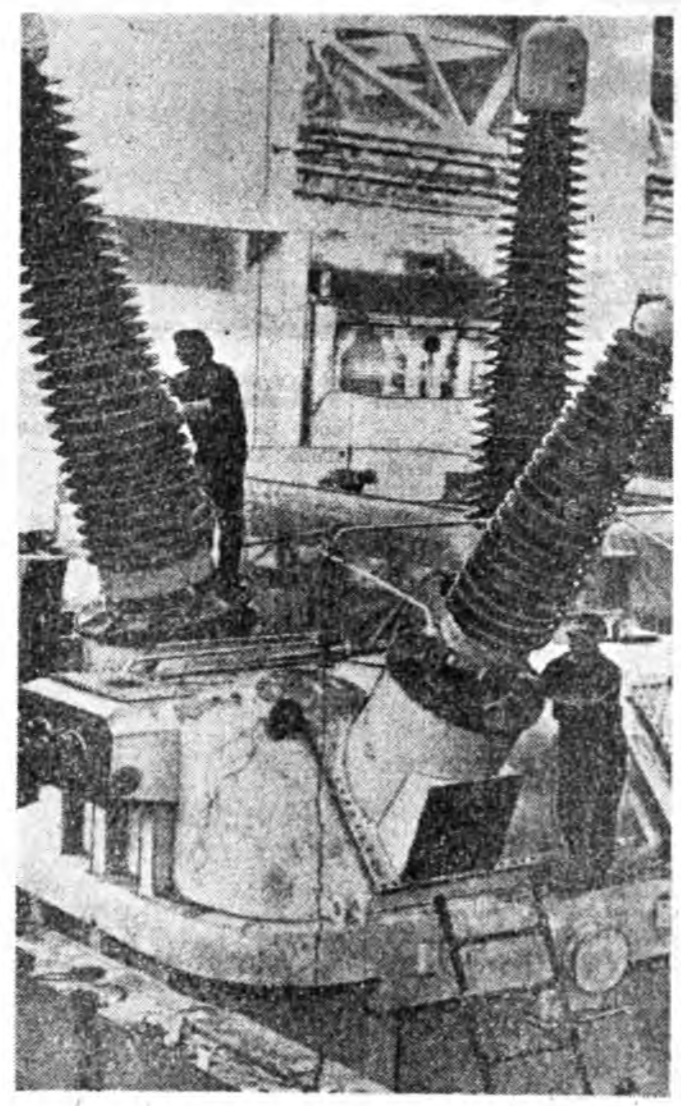
Совет-румын хани барисаанай бүлгэмэй хамтын 700 гаран гэшүүд — промышленностиин ба хүдөө ажахын предприятинууд, эрдэм болон соёлой эмхи зургаанууд, һургуулинууд Советскэ Союз дотор бии байна.

Аха дүү ёһоной хани барисаата бүлгэмүүд делегацинуудаа, аяншалгын бүлэгүүдые, лекторнүүдые эльгээлсэжэ, экономико, эрдэм болон соёл хүгжөөхэ хэрэгтэ арадуудайнгаа түйлаһан амжалтануудтайнь совет, румын олонитые танилсуулна.

* * *

Совет хүнүүд фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөрһөөр 30 жэлэй ойе тэмдэглэн, социализм байгуулха хэрэгтээ, эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые түйлахыень тус ороной ажалшадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

Г. БОГОЛЮБОВ,
Совет-румын хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй правлениин харюусалгата секретарь.

Арадай засагай жэлнүүдэй туршада бодхоогдоһон Крайовска электромеханическа «Электропутера» завод ороной промышленностиин энэ һалбариин эгээн томо предприятинь болоно. Мүнөө үедэ эндэ электровозуудые 300 ондоо хүсэтэ трансформатор бүтээн гаргана. Предприятиин продукци хилын саана худалдагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трансформатор хабсаралга.

Аджерпресс—ТАСС-ай фото.

ЭЗЭНЬ УРГАНА

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй шударгы һайнаар хүдэлжэ, ажалай ехэхэн амжалта туйлана. Авиаторнууд байгша оной түрүүшын хахад жэлэйн түсэб бүхы даабариин талаар үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, пассажирнуудые зөөхэ даабари 111 процент, олзо оруулха түсэб 110 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Түсэбэй гадуур 500 мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Тиихэдэ июль һарадашье авиаторнууд һайнаар ажаллаа һараа. Пассажирнуудые зөөхэ һарын түсэб 17 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ гэхэ, али даабариһаа гадуур 4700 пассажир зөөгдөө. Мүн ... ... бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

Тогүүртэ машинануудые ... республикын колхоз, совхозуудай баян урасын түлөө тэмсэлдэнь нилээд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Июль һарада олзо оруулха даабари 257 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ. Улаан-Үдын авиаторнууд августда ажалайнгаа эршэ һуладуулнагүй. Тэдэнэр һарын түрүүшын арбан үдэрэй туршада олзо оруулгын даабарила 20 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байба.

И. ХРАПУНОВ.

РИГЫН «СПИДОЛОНУУД»

Ригын «ВЭФ» гэжэ завод «Спидола-208» гэһэн транзисторна шэнэ радиоприемнигуудые бүтээн гаргадаг болобо.

Урдань байһан имнэ радиоприемнигуудта орходоо шэнэ «Спидола-208», хүсэтэй, һайн шанартай. Тэрэ юһэн диапазонтой, тэдэнэйнь нэгэн ультра-богони долгин дээрэ хүдэлнэ. Техническэ болон ашаглалгынгаа талаар «Спидола-208» хилын саанахи имнэ приемнигуудһаа үлүү һайн. Энэ жэлдэ шэнэ түхэлэй радиоприемнигууд хилын саанахи оронуудта, тэрэ тоодо США, Англи болон Финлянди эльгээгдэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Спидол а-208».

АПН-эй фото.

«ЕРМАК» — «ЕРМАГАЙ» УГ ЗАЛГАМЖАЛАГША

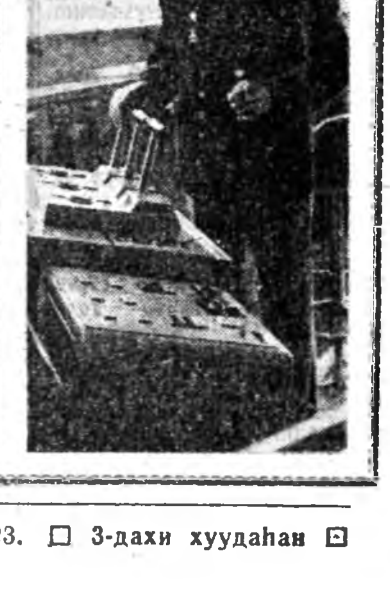
СССР-эй захилаар Финляндида байгуулагдаһан «Ермак» гэжэ шэнэ дизель-электрическэ ледокол Ленинградһаа түрүүшынгээ арктическа тамаралгада гараба. Судна дүрбэн палубатай, вертоледой ниидэхэ, бууха талмайтай, хойто таладань вертолёдой байха ангар түхеэрэгдэнхэй. Судныи гол энергетическэ түхеэрэлгэ 36000 мориной хүсэтэй.

Совет арктическа флодой тон үнинэй ледоколой хүндэлэлдэ шэнэ корабльда «Ермак» гэжэ нэрэ үгтэһэн байна. Тэрэнэй тамаралганууд эсэгэ ороной худалдаа наймаанай флодой, мүн хойто далайнуудые шэнжэлхэ эзэмдэхэ талаар түүхын гайхамшаг хуудаһануудые бэшэһэн байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Ермак» гэжэ дизель-электрическэ ледоколой салон соо. Алас-Дурнын мэдээжэ капитан Ю. П. Филичев. Тэрэ хуушан «Ермак» дээрэ стажероор тамарһан, харин мүнөө хорёод шахуу жэлэй үнгэрөөд байхада, тэрэ шэнэ «Ермагые түрүүшынь арктическа тамаралгада жолоодон гаргаба.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ҺОНИРХОЖО УНШАМААР

НОМОЙ ТАГ

Рабдан Цыбиковэй «Бэлэг», Лодон Линховоинной «Ан гүрөөлэй абари зан» гэжэ номууд Буряадай номой хэблэлээр гараба. Эдэнэр үхибүүдтэ зорюулагданхай. Тиимэһээ гол зорилгодоо хүрэхөөр байһыень элирүүлхые оролдоё.

* * *

Лодон Линхобоевич Линховоин олон жэл соо багша байһан хүн. Тиимэһээ үхибүүдэй ямар юумээр һонирходогые һайн мэдэхэ. Ан гүрөөлэй абари зан тухай бэшэһэн ном соонь тоб гэмэ хурса удхатай багахан рассказууд оруулагданхай. Тиихэдээ элдэб ангуудай абари зангые һонирхолтойгоор харуулжа шадана.

Тус рассказуудые хэдэн темэ болгон хубаажа болоор гээд бидэ һанаха байнабди. Жэшээлхэдэ, «Ажалша баабгай», «Олзо», «Ойн айлшан», «Нохойн ашаар», «Шоно» гэжэ рассказууд соо хүн ан хоёрой хани нүхэсэл эли тодоор харуулагдаһан байха юм.

Тус рассказууд үхибүүдые амитадта, байгаалида дуратай байхаар хүмүүжүүлхэ зорилготой. Мүн бүхы рассказууд соонь туһатай, туһатай бэшэ ангууд тодоор хубаарилагдан зураглагдана.

Баабгай, шоно, хандагай мэтын зэрлиг ангуудые һургажа боломоор байһые дээрэ дурсагдаһан рассказууд сооһоо лаб һайнаар мэдэжэ абахаар. Тиихэдээ уран зохидоор тэдэндэ хандажа, хүмүүжүүлээ хада ээндээ хододоо үнэн сэхэ ябаха жэшээтэй ха юм.

Нохой гээшэ нэн түрүүн хүнэй нүхэр болоһон гэжэ хэншье мэдэнэ. Зүгөөр тэдэнэй һүбэлгэн ухаатай, ээндээ үнэн сэхэ байдагаарнь гайхадаг зандаабди. «Нохойн ашаар» гэһэн рассказ соо холын зэмьеэдэ байрлаад, агнажа ябаһан ангуушанай хүндөөр үбшэлхэдэнь нохойнь эзээ абарна. Тэрэ нилээн холо байрлаһан ангуушадта ошожо, тэдэниие асараа бшуу. Рассказай һүүл багта «Нохой гээшэмнай үнэхөөрөөл хүнэй нүхэр юм байна даа. Тэнэг хүнһөө үлүү ухаатай гэхээр. Иимэ нүхэдөө сэгнэдэг, мэдэдэг зон гээшэ гүбди даа, үгы гү?» гэжэ ангуушад хөөрэлдэнэ. Энээнэй тобшолол тон ехэ удхатай. Амитанда дуратайгаар, гамтайгаар хандаа хадашни усал аюулһаашье абарха байна ха юм.

«Баабгай хабарга хоёр», «Зүгын бал амасаагүй», «Зантахи», «Бодон гахай», «Борбилоо ба хараасгайнууд», «Бүргэд» гэжэ рассказууд соо ан гүрөөлэй абари зан, тэдэнэрэй юу эдидэг, хаана байрладаг байһаниинь автор уран гоёор зураглана. Юрэнхыдөө зэрлиг амитанай зан абариин һони һонин талые Лодон Линховоинной анхаралтайгаар адаглан шудалжа, һонирхожо уншамаар бэшэхэ шадабарииень онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүн «Тэбдээгүй», «Галаар һүрдөөбэ» гэхэ мэтын рассказууд соо зэрлиг антай нюур нюураараа уулзахадаа, айн һүрдэнгүй тэдэнһээ бэеэ аршалжа шадаһан хүнүүд тухай бэшэгдэнэ. Ямаршье аюулай болоо һаа, тон номгон, эрэлхэг зоригтой байха ёһотой гэжэ автор эдир уншагшадтаа заана.

* * *

Рабдан Цыбиковэй «Бэлэг» гэжэ ном соо мүн лэ рассказууд оруулагдаа. Уран гоёор дархалжа шададаг Булад хүбүүн («Бэлэг») агуу Ленинэй бюстые хуша модонһоо һиилэн бүтээжэ, пионернүүдэй организациин түрэһэн үдэртэ зорюулан түрэл һургуулидаа бэлэг болгон барюулна. Тиихэдээ тэрэ хэды шэнээн ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа, зорибондоо хүрэнэ гээшэб! Хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхын тулада үсэд нэтэрүүгээр ажаллаха ёһотой гэжэ автор ойлгуулхые оролдоно.

Аюултай шанга саһан шуурганай болоходо («Шуурган») колхозой хонин һүрэг үхэлһөө абарһан зоригтой, һүбэлгэн Зоригто хүбүүн тухай, үзэл бодолдоо хододоо үнэн сэхэ ябаһан арбан гурбатайхан Донгид тухай, үхэрэй фермын хашаа хорёое түймэрһөө абарха үедэ баатаршалга гаргаһан Жалсан тухай автор ехэ дулаанаар, дура татамаар бэшээ гэбэлнай, алдуу болохогүй.

Мүнөө сагые хаанта засагай үетэй жэшэжэ, үбгэн таабайн ашанартаа юун гэжэ хөөрэһэниие эдир уншагшад ехэ һонирхон уншаха байха. Ерэ гаража ябаһан энэ үбгэн баяд, ноёдой хони адуулжа хоолойгоо тэжээжэ ябахадаа зобоһон, тулиһан тухайгаа хөөрэһэниень анхаралтайгаар уншахадаа, үхибүүд һаналахаар бодолгото болохо бээ.

Энэ ном соо ан гүрөөл тухай нэгэ рассказ бии. («Доргон, нугаһан, жэрхи»). Эндэ тус ангуудай абари зан зураглагдана. Доргo яажа бариһыень үхибүүд ехэ һонирхожо уншаха ёһотой. Мүн зарим ангуудай хүндэ бэлээр баригдажа, тэрээндэ ехэ этигэл найдабаритайгаар хандадаг байһанаарнь бага бэшээр һонирхохо байха.

Юушье мэдэхэгүй аад, ходо һайрхажа ябадаг Моро хүбүүнэй («Һайрхуу Моро») газардалга, хүнэй энеэдэ наадан болоһониие уншахадаа, үхибүүд үлүү гарамаар һайрхаһан хүн хододоо урагшагүй байха гэжэ ойлгохо байһаниинь һэжэггүй.

«Зунай нэгэ үдэр» гэжэ рассказые онсо тэмдэглэмээр. Байгаалида тон дуратай Даша Дари хоёрой нэгэхэн үдэр соо хараһан, үзэһэн юумыень Рабдан Цыбиков зохидоор найруулан бэшээ гэжэ тэмдэглэхээр.

* * *

Тобшолол болгон хэлэхэдэ тус номууд үхибүүдтэ тааранги, һонирхолтой уран зохёолой бүтээлнүүд болоо. Гэбэшье иимэрхүү номуудые олон үнгэтэ зурагуудаар шэмэглэн гоёожо, бүри хабтагар, ехэ хэмжээтэй болгон барлаа һаа, һургуулида ороогүй, ороһоншье үхибүүдтэ һонирхолтой байха һэн.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

«НОМГОН ДОНОЙ» НИИСЛЭЛ

«...ВЕЩЕНСКАЯ — шарабтар элhэн соо умбаhан, саад сэсэрлигтүй, согтой хүхюун бэшэ станица. Талмай дээрэнь—үе сагhaa боложо, үмхирэн hалажа байhан хуушан hүмэ, зургаан үйлсэнь Дон мүрэнэй эрьеэр зубшанхай...» — гэжэ М. А. Шолохов «Номгон Дон» гэжэ роман соогоо Вещенская тухай бэшэhэн байдаг.

Совет засагай жэлнүүдтэ Ростовско областиин районно түб—Вещенская танигдашагүй болотороо хубилаа. Хүжэ ногоон саад сэсэглит соо умбаhан байрын гэрнүүдэй кварталнууд станицада урган бодоhон байна. Универмаг, гостиница, больница, поликлиникэ, дунда hургуули, Соведүүдэй байшан, Соёлой ордон, хэлхеэ холбооной узел ба ниитын бусад байшангууд баригдаа. Радио, электрын элшэ хүсэн, кино, телевидени эндэхи хүн зоной байдалда батаар шэлжэн оронхой. Станицын түбтэ парк бии болгогдожо, тэг дундань В. И. Лениндэ памятник бодхоогдоhон байна.

Энэ нютагта түрэhэн, урган ехэ болоhон М. А. Шолохов мүнөөшье Вещенская станицада ажаhууна, уран зохёолой ба ниитын ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлhээр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Вещенская шадар Дон мүрэн дээгүүр баригдаhан понтонно хүүргэ; М. А. Шолохов хүдэлмэриингөө кабинет соо; Вещенская станицын шэнэ Соёлой ордон.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Транспорт — таряа хуряалга дээрэ» — түрүү бэшэг. «Түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр таряагаа хуряая!» — Ө. Аюшеевэй статья. «Фермэнүүдтэ — бардам хүрэхэ тэжээл» — суглуулбари. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Шэнэ дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэнэ» — Л. Шопхоев, Корендяеевэй статья. Таряа хуряалга тухай Б. Гомбоевой статья. Совет орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. «Багшанарай амжалтын эшэ үндэhэн» — Т. Волынцевагай статья. Социалис Румыниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан материалнуудай суглуулбари. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин болон 2000 жэлэй таряа хуряалга тухай АПН-эй статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 15.30 — 19.00: 15.30 — «Память огненных лет» — немец фашис булимтарагшадhaa Молдавиин ССР-эй сүлөөлэгдэhөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дамжуулга. 16.00 — Концерт. 16.30 — Румыниин Социалис Республикын телевидениин программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа 19.05 — «Семь чудес света». 19.35 — «Костёр» — телевизионно журнал. 19.55 — «Үдэшын Улаан-Үдэ». 20.40 — Концерт.

«Орбита». 21.00 — «Белые камни» — уран hайханай фильм. 22.10 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Помни Дунай» гэhэн телевизионно -документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 22.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** ССCР-эй арадай артист Юрий Гуляев дууулаха. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ФУТБОЛОЙ hОНИН

★ Республикын спортын бүлгэм, клубуудай футболистнуудай дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн нааданай хоёрдохи дүхэригэй ээлжээтэ уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ мүрысөөнэй түрүүшын хахадта hайнаар наадажа гараhан транспортын «Локомотив» команда «Байкал II» командын футболистнуудые 7:0, «Электромашина» заводойхидые 2:1 тоотойгоор шүүбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй республикын чемпион — ЛВРЗ-гэй спортын клубай футболистнууд хүүгэдэй спортын hургуулиин командые 3:0, Захааминай «Металлургын» футболистнуудые 3:1 тоотойгоор шүүhэн байна.

Транспортын «Локомотив» дүн хамта 29 очкотойгоор мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябана. Хоёрдохи hүүри эзэлhэн ЛВРЗ-гэй спортын клубай спортсменүүд 28 очкотой.

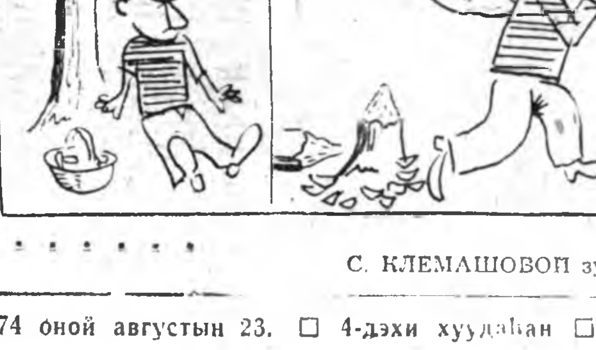
★ Авиазаводой «Байкал» командын футболистнууд тээсгэнэй уласхоорондын нүхэр ёhоной уулзалга үнгэргэхөөр аха дүү Монголой Арадай Республикын ниислэл — Улаан-Баатар хото айлшалhан юм. Тиихэдээ «Алдар» гэhэн сэрэгэй суглуулагдамал командые 2:1, МНР-эй профсоюзай футболистнуудые 3:1, Монголой Арадай Республикын суглуулагдамал командые 3:0 тоотойгоор шүүhэн байна.

«Байкал» командын сохижо оруулhан найман бүмбэгын долооень командын хамгаалагша, республикын эрхим футболистнуудай нэгэн — Сергей Аккуратов сохижо оруулhан байна. Монголой Арадай Республикын суглуулагдамал командын гэшүүд харюугай наада августын 25-haa 30 болотор Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэхэ юм. Айлшад манай хотын спортын клубуудай эрхим командануудтай хэдэ хэдэн нүхэр ёhоной уулзалга үнгэргэхэ байна.

★ Байгша оной августын 24-hөө сентябриин нэгэн болотор залуушуулай дунда ССCР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө хахад финальна мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь. Уфа хотодо үнгэргэгдэхэ энэ нааданда манай республикын залуушуулай команда хабаадалсаха болонхой.

hаяхан эдэнэр холын аян замда мордохынгоо урда тээ «Сэлэнгэ» командада «шалгалта» үгэhэн байгаа. Тиихэдээ эдэнэр «Сэлэнгын» футболистнуудта 4:0 тоотойгоор шүүгдээ юм. Тиибэшье haa, эдир футболистнууд «Сэлэнгын» ворота руу дүрбэн бүмбэгэ сохиhон аад, тэдэнэрынь штанг тудажа. миин hалаhан байгаа бшуу.

Б. МИРОМАНОВ.

С. КЛЕМАШОВОЙ зураг.

ХИЛЫН СААНАhАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ВАШИНГТОН

СССР-тэй харилсаа холбоогоо hайжаруулхын түлөө

ТАСС

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае hайжаруулха олон янзын асуудалнуудые сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комисси зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлhөөр.

Хоёр ороной хоорондын харилсаае hайжаруулга бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байха гээд комиссиин түрүүлэгшэ сенатор У. Фулбрайт тэмдэглээ. Совет-американ харилсаае тогтууритай болгохо гээшэ Холбоото Штадуудай гол зорилго болоно гэжэ сенатор хэлэбэ.

Ядерна зэбсэг, хэрэгсэлнүүдые туршаха ябадал хорихо тухай хэлсээ баталхын тула Холбоото Штадууд ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана гэжэ У. Фулбрайт мэдүүлээ.

Совет-американ харилсаанай заhаржа байhые США-гай политическэ ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Принстонско университедэй профессор Дж. Кеннан комиссиин заседани дээрэ тэмдэглээ. Энэ талаар саашанхи хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахые оролдохо ёhотойбди гэбэ.

ДЕЛИ

Аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоон

ТАСС

Индиин-совет экономическа харилсаа холбооной хүгжэлтые Индиин нефтехимическэ промышленностиин министр Д. К. Баруа үндэрөөр сэгнэнэ. Индиин национальна экономикын шухала hалбари — нефтиин промышленностиин амжалтатай хүгжэлтэдэ Советскэ Союзтай харилсаа холбоон ехэ туhа хүргэнэ гэжэ министр ТАСС-ай корреспондентнтэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Соведүүдэй ороной үзүүлhэн техническэ туhаламжа, дэмжэлгэ нефть гарган абалгые хэлбэриишэгүй дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ Д. К. Баруа мэдүүлбэ.

Индиин Уттар-Прадеш штадай Матхурадахи нефть гарган абадаг комбинат Советскэ Союзай хабаадалгатайгаар баригдажа байна гэжэ министр үргэлжэлүүлэн хэлээ. Энэ комбинат — манай оронуудай арадуудай хани барисаанай улам бүри хүгжэн бэхижэжэ байhанай үшөө нэгэ гэршэ тэмдэг мүн.

АДДИС-АБЕБЭ

Совет-Эфиоп харилсаанай холбооной hүлдэ тэмдэг

ТАСС

Бархрдарска политехническэ институт — Эфиопиин шухала дээдэ hургуулинуудай нэгэниинь мүн. Эфиопиин арад зондо, правительствада бэлэг болгон. 1963 ондо Совет правительство тэрэнние барижа түхеэрээд, бэлэглээ hэн.

10 жэлэй турша соо институт үндэhэн техническэ кадрнуудые бэлдэдэг гуламта болонхой.

hуралсалай хүдэлмэрые hайнаар эмхидхэхэдэнь. Советскэ Союз политехническэ институтда туhа хүргэhэн байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, тэрэнэй hуралсалай-лабораторно түхеэрэлгэнүүдые нилээд hэльбэн шэнэдхэхэ тухай совет-эфиоп хэлсээндэ hаяхан Эфиопиин ниислэл хотодо гар табигдаа. Эфиопиин багшанартай хамта совет бүлэг мэргэжэлтэд энэ институтда эдэбхитэйгээр хүдэлдэг юм.

ВАШИНГТОН

Н. Рокфеллер—США-гай ВИЦЕ-президент

ТАСС

Нью-Йорк штадай губернатор байhан Н. Рокфеллерые Холбоото Штадуудай вице-президентын тушаалда томилhон тухайдаа США-гай президент Дж. Форд соносхобо. Н. Рокфеллерэй кандидатура конгресс дээрэ баталагдаха байна.

ПАНАМА

Панама Кубатай дипломатическа харилсаагаа hэргээбэ

ТАСС

Хоёр гүрэнэй хоорондохи дипломатическа харилсаа hэргээхэ гэжэ Панамын ба Кубын правительствэнууд шиидхээ. Кубатай харилсаа холбоогоо hэргээлгэ хоёр ороной арад зоной заншалта хани барисаае улам бэхижүүлхэ байха гээд Панамын правительство тоолоно гэжэ Панамын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын эндэ тарааhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

13 жэлэй урда тээ США-гай хашалта баалалтаар таhалдуулагдаhан дипломатическа харилсаагаа Кубатай hэргээхэ тухай шиидхэбэри Латиин Америкын оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ түүхэтэ алхам болоно гэжэ Панамын гадаадын хэрэгүүдэй министр Хуан Антонио Тэк эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

РИМ

Газетын фестиваль үнгэргэгдөө

ТАСС

Италиин Коммунис партиин «Унита» газетын провинциальна фестиваль 10 үдэрэй турша соо Сиенэ хотодо боложо, 100 мянга шахуу хүн хабаадаhан байна. Италиин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй, шэнэ түхэлэй фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ демократическа бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ гол шухала зорилгонуудта зорюулагдаhан олон митинг, конференцинүүд фестивалиин үеэр эндэ болоо.

Xархис хүсэнүүдэй hүйдхэлтэ ябуулгануудта шанга харюу сохилто үгэхөөр эрид шиидэнги байhан тухайдаа фестивалиин түгэсхэлэй митингдэ хабаадагшад мэдүүлбэ. «Унита» газетын хэдэн арбаад фестиваль Италиин бусад олон хото городуудта боложо үнгэрhэн байна.

АФИНА

ГРЕЦИДЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Эндэ зүблөөн боложо, премьер-министр К. Караманлис, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Маврос, национальна оборонын министр Э. Авероф хабаадаhан байна. Кипртэхи байдал, энэ асуудалаар Грециин правительствын бэелүүлхэ ябуулганууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ гээд правительственна мэдүүлгэ дотор мэдээсэгдэнэ.

НАТО-гай сэрэгэй эмхиhээ гараха тухай правительствын шиидхэбэрие дэмжэhэн хүн зоной демонстрацинууд, митингнүүд орон дотор үргэлжэлhөөр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указhaa

РСФСР-тэ АЖАhУУДАГ ОЛОН ҮХИБҮҮТЭЙ ЭХЭНҮҮДТЭ «ЭХЭ-ГЕРОЙ» ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арба ба энээнhээшье олон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэн эхэнүүдтэ «Эхэ-Герой» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгожо, «Эхэ-Герой» гэhэн орден болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые барюулха:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ

1. Дулма Ганжуровна **Будаевада** — Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой хүдэлмэришэн.
2. Дарису Бадмацыреновна **Доржневада** — албa хаагша, Хяагтын аймаг.
3. Нина Цыремпиловна **Жамсарановада** — Зэгарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. Агния Игнатьевна **Молчановада** — Кабанскын аймагай Худара тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. Роза Будаевна **Походиевада** — Баргажанай аймагай Уланай колхозой колхозница.
6. Розалия Бадмаевна **Сыреновада** — Ахын аймагай Сорог тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. Нина Михайловна **Тарасенкэдэ** — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэн.
8. Намсал Аюшеевна **Шарастепановада** — Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 оной августын 5.

УЛААН-БААТАР

ЗАЛУУШУУЛ—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ТАСС

Арадай засагта Монгол орон хүдөө ажахыдаа ехэ амжалта туйлажа, түсэбтэ табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй шиидхэхы үедэ оробо. Байгша оной түрүүшын 7 hарын турша соо Монголой малшад 8,9 миллион толгой нарай түлые түлжүүлэн, ехэ болгоhон байна. Эдэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 9 процентээр олон.

Монголой үхэр малай 80 шахуу процентын байдаг хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд (СХО) МНР-тэ хүдөө ажахын продукци ехээр үтэнэ. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй материальна үндэhэ hууринь хүгжэнэ, оньhото техникээр hайтар хангагдана. Залуу кадрнууд хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ хүдэлхеэ жэл бүхэндэ ерэнэ. Жэшээнь, байгша ондо техническэ мэргэжэлэй училищинуудые, hуралсалай комбинадуудые дүүргэhэн 2 мянга шахуу хүн республикын хүдөө ажахыда хүдэлхеэ ошонхой.

Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Монголой залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө хүдөөгэй ревсомолшууд 4 миллион шахуу толгой нарай мал ехэ болгоо. Тинхэдээ үхэрэй гарзалалгые нилээд хороохон байха юм. Зүүн Монголой «Туг» гэдэг хүдөө ажахын нэгэдэлэй залуу малшан Б. Далантай ехэ амжалта туйлаба. МНР-эй залуушуулай хэблэлэй 50 жэлэй ойе угтуулан, залуу малшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тэрэ нэгэдэхи hуури эзэлээ. Байгша ондо Б. Далантай 1225 толгой нарай мал түлжүүлэн, ехэ болгоо.

hүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо юрэнхы эрдэмэй дунда hургуули дүүргэhэн олон мянгаад хүбүүд, басагад партиин ба МРСМ-эй уряада халуунаар харюусан, ревсомолой путевкоор хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ, госхозуудта хүдэлхеэ ошоо. Түсэбтэ табан жэлэй туршада дунда hургуули дүүргэhэн 50 мянган хүбүүд, басагад ороной экономикын гол шухала hалбари—хүдөө ажахыда хүдэлхеэ ошохонь.

БЕРЛИН

НЕМЕЦ ФИЗИК-ЯДЕРЩИГУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ТАСС

ГДР-эй Дрезден шадархи Россендорф гэжэ багахан хотодо байдаг ядерна физикын түбэй институтда үнгэрhэн табан жэлэй турша соо радиоактивна бодосуудые бүридүүлэн гаргалга хоёр дахин үргэдхэгдэhэн байна. Радиоактивна изотопуудые үйлэдбэрилхэ талаар СЭВ-тэ хабаатай оронуудай дунда ГДР Советскэ Союзай hүүлээр хоёрдохи hүүри эзэлнэ.

Немец физигүүд Россендорфдохи реактораар 400 гаран элдэб бодосуудые гаргажа абана. Эдэнэй хахадhaa үлүүнь социалис оронуудай элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудта ашаглагдана. Биологиин талаар шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ хэрэгтэ, мүн хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудта институдай продукциин үлөөшэ хүбинь хэрэглэгдэдэг юм.

Түс институт СССР-эй ба аха дүү бусад оронуудай эрдэм-шэнжэлгын адли эмхи зургаануудтай бата холбоо барисаатай.

ДЕЛИ

ИНДИИН ШЭНЭ ПРЕЗИДЕНТ

ТАСС

Фахруддин Али Ахмед Индиин Республикын президентээр hунгагдаа. Августын 17-до болоhон hунгалтын дүнгүүд августын 20-до эндэ соносхогдобо. Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин зүгhөө дэбжүүлэгдэhэн Ф. А. Ахмедэй кандидатурын түлөө hунгалтада хабаадагшадай 80,2 процентнь дуугаа үгэhэн байна.

Правительствын бүридэлдэ ородоггүй, баруунай үзэлтэй партинуудай зүгhөө гүрэнэй толгойлогшын тушаалда кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн Т. К. Чоудхури булигдаа.

Эндэ соносхогдоhоной ёhoop, Ф. А. Ахмед августын 24-дэ хуулитаар тушаалдаа ороxо юм.

Бэеэ дааhан байдалтай Индиин табадахи президент болоhон ороной политическэ ба гүрэнэй мэдээжэ ажал ябуулагша Фахруддин Али Ахмед 1905 оной майн 13-да Дели хотодо түрэhэн байгаа. Юрист мэргэжэлтэй.

Ф. Али Ахмед бэеэ дааhан байдалай түлөө Индиин арад зоной тэмсэлые хүтэлбэрилдэг ИНК-ын партида 1931 ондо ороо hэн. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагша Ф. А. Ахмедые Англиин колониальна засагаархид хэдэн удаа түрмэдэ хааhан байгаа.

1966 онhoo хойшо республикын түбэй правительствада элдэб тушаалнуудые даадаг байгаа. 1970 онhoo эдеэ хоолой ба хүдөө ажахын министрээр хүдэлөө.

Ф. А. Ахмед албанай хэрэгээр Советскэ Союзда хэдэ дахин ерэhэн байна. СССР-эй ба бусад социалис оронуудтай хани барисаагаа, аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэрэ хэлэдэг.

ПАРИЖ

Эсэргүүсэлтэдэ хабаадагшадай дурасхаалда

ТАСС

1944 оной август hарада Булонско ой соо гитлеровскэ сэрэгшэдээр буудагдан алуулhан Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагша 35 залуу хүнэй дурасхаалда зорюулагдаhан ёhолол эндэ болобо. Патриодуудай эгээл залуунь 16 наhатай байhан юм.

Франциин Коммунис партиин Политбюрогой гэшүүн Этьен Фажон, Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй ветерануул, Франциин ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд энэ ёhололдо хабаадаа.

ХАНОЙ

Урда Вьетнамдахи байдал

ТАСС

Сайгон сэрэгүүдэй харата муухай ябуулгануудта Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд шанга харюу сохилто хэнэ.

Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, августын 18-да сайгон сэрэгүүд Куангнгайн провинциин районно түб— Миньлонг хотоhoo үлдэгдэн намнагдаа. Парижай хэлсээнэй баталагдаhанай hүүлээр 8 мянган хүн зонтой энэ багахан хото сайгон захиргаанаар сэрэгэй ехэ бааза болгогдоо hэн. Адаалхай хэдэн дабхар шабын түмэрөөр бүhэлэгдэн хүреэлэгдэhэн байгаа. Эндэhээ сайгон сэрэгүүд сүлөөлэгдэhэн районуудта добтолдог байба. Миньлонг хотодо эшээлhэн сайгон артиллери сүлөөлэгдэhэн зоные хархис муухайгаар буудана.

ҮНШАГТЫ hОНИРХОХО[Л] БАЙХАТ

15 РЕСПУБЛИКЫН ПАР[К]

УЛЬЯНОВСК хотодо Во[лга] мүрэнэй ганга эрье дээрэ Л[енинэй] мемориалтай зэргэлж[э] лэгдэн таригдаhан, Совет р[ес]публиканудай хани бари[сааны] най парк — манай орон [до]торхи эгээл hаяын паркнууд[ай] нэгэн — улам үзэсхэлэн [бо]лхан боложо байна.

Карагач ба шэнэhэн, ма[ль]жуур hамар ба хүрин-улаа[н] барбарис, үхэр арса ба ви[но]град... Тойроод элдэб үнг[ын] сэсэгүүд.

Грузиин, Казахстанай, Мо[л]давиин, Узбекистанай түлөө[лэгшэд] участогуудаа шэмэгл[эжэ] гоёожо дүүргээ. 15 участо[гуу]туд бүхэниинь союзна респу[б]ликануудай нэгэндэ хаба[атай] юм. Тэдэ участогууд геогра[фи]ческа байдалтаяа таара[л]лан табигданхай. Ульянов[ск] парк хадаа манай ороной [...] гектар талмайе эзэлдэг ного[он] карта болоно.

ЗҮРХЭ-hУДАЛАН ҮБШЭНГҮҮДЫЕ ЭНД[Э] АРГАЛДАГ БОЛОХО

ССCР-эй Медицинын эрд[э]мэй академиин Кардиологи[че]ска бүхэсоюзна түбэй бари[лга] Москва хото шадар эхилбэ.

Медицинын энэ ехэ түб [...] hан ба нарhан тужын дунд[а] наранай элшэ тулагаар тул[ги]hан үргэн нэмжээ тэгша [...] зарта урган бодоно. Кардиол[о]гиин байшан барихада таар[а]жатай зохид юм.

Барилгань мүнөө үргэн [...] лисэтэйгээр хэгдэжэ байн[а].

— Хүн зоной элүүрые хамгаалха энэ гайхамшаг о[р]дон тухай бидэ, эрдэмтэд-ка[р]диологууд, сэдьхэлээ хүдэлг[эн]гүй хэлэжэ шадахагүй байн[а]бди, — гэжэ ССCР-эй Меди[ц]инын эрдэмэй академиин [...] доро гэшүүн Е. И. Чаз[ов] ТАСС-ай корреспондентт[эй] хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — С[о]вет арад, парти энэ түб[ые] бидэндэ бэлэглээ. Коммун[ис] субботнигой үедэ олоhон мүн[гэн] зөөреэр элүүржүүлгын энэ [э]хи баригдажа байна.

ӨӨРСЭ ШУХАГ ВОКЗА[Л]

ЯРОСЛАВЛЬ хотодо. Вол[га] мүрэнэй эрьедэ, баригда[жа] байhандал адли иимэ гол [мү]рэнэй вокзалнууд манай ор[он] дотор үгы юм. Түхэреэн жэл[эй] туршада хүдэлмэрилжэ байh[ан] «Ленгипроречтранс» гэжэ [ин]ститудай мэргэжэлтэдэй [зо]хёоhон проектын ёhoop [...] замаар ашаа зөөлгын дүүр[гэ] хэдэ, энэ вокзал уhан зам[ай] дай клуб болгогдохо.

450 хүнэй hуурита[й ки]нозал саг үргэлжэ хүдэл[нэ]. Зундаа пассажирнуудай хүл[ээ]дэг, амардаг байhан залнууд, гостиница, кассын ба багаж[ай] таhалгануул үбэлдөө хатар[ай] зал, амаралтын булагчуу[д] уран hайханай бүлгэмэй [ар]тистнуудай, уран зураашад[ай] таhалганууд болгогдохо. Р[ес]торан, почто, парихмахерс[кая] хүн зоной ажаhуудал хангах[а] пункт эндэ бии.

Ярославска вокзал үшөө [нэ]гэ онсо шэнжэтэй юм. Мүн[өө] нэй энэ байшан тусхайлан [бэ]рёолгдоhон газарта шэн[э] бетоноор баригдажа байна.

Гол мүрэнэй вокзал 197[5] ондо ашаглалгада оруул[ага]даха.

МЕТРОГОЙ ОРОНДО ЭЛЕКТРОАВТОБУС

ОЙРЫН ЖЭЛНҮҮДТЭ [...]ной хото городуудаар [...] транспорт хүн зоной хэрэгл[ээ]жэ хангажа эхилхэ. Хото [...]род бариха комитедэй зохёо[hон] энэ проектын үндэhөөр, [хүн] зоной олоороо ажаhууда[г] районуудта үе үе тусхай эле[кт]роавтобусууд ябадаг бол[охо]. Пассажирнуудай hуумсаар[ай] тэдэнь нэгэ рельстэй харг[ы] оруулагдажа, метрогой гү, [...] электропоезднуудай дүт[...] станцида зогсолтогүйгөөр аб[а]шаха юм. Иимэрхүү транспо[рт] эмхидхэн байгуулга метро[гой] шэнэ лининүүдые барилга[hаа] 3—4 дахин үнэгүй боложо, [...] ехэ хото городуудай хүн з[о]ной олоороо ажаhуудаг ра[йо]нуудтахи ябалгые нилээд х[ү]гэдхэхэ байха.

«БАГАХАН ЕВРОП[О»]

ЮГОСЛАВИИН Воеводи[на] гэжэ автономито хиз[гаар] олон hуурин тосхонууд о[...] дотороо үргэнөөр мэдээжэ [...] Ушарынь юуб гэбэл, Югос[лаа]виин бүхы арадуудай, үнд[э]hэтанай түлөөлэгшэд э[ндэ] ажаhуудаг юм. Тиимэhээ т[э]ниие «багахан Европо» г[э]нэрлэдэг. Тиихэдэ Врдник [гэ]жэ hууриниие «багахан Евро[]по» гэжэ нэрлэжэ бол[...]. Серб, хорват болон Югос[лаа]виин бусад арадуудай түл[өө]лэгшэд, французууд, бельги[]цүүд, австриецууд, немецүүд, англичанууд эндэ ажаhуу[даг] юм гээд Новосадска «Д[нев]ник» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС)

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон[ууд]

г. Улан-Удэ, ул. Ле[ни]на 35. Телефоны: реда[кто]ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-[...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.